Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● 4 февраль 1970 йил, чоршанба ◆ № 28 (14.494). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Ленин юбилейига 77 кун қолди

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙГА МИЛЛИОНЛАР МУСОБАҚАСИ

ОБЛАСТДА БИРИНЧИ

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Андижон районидаги «Ўзбекистон» колхози давлатга тухум сотиш йиллик планини областда биринчи бўлиб бажарди. Товуқбоқар Ортиқ Саримсоқов бултур давлатга 40 минг ўрнига 61,5 минг дона тухум топширган эди. Ҳозир кунига 750 донадан тухум топширяпти. Бу йил товуқлардан ўтган йилдагидан анча кўп тухум олинади.

Москва райони чорвадорлари давлатга гўшт сотиш биринчи квартал планини юз процент бажардилар. Тайёрлов пунктларига 300 тоннадан зиёд гўшт топширилди. Райондаги «Правда Востока» колхози йиллик планини, «Ленинизм» колхози ярим йиллик планни тўлдирди. Районда иккинчи квартал хисобига гўшт топшириш бошланди.

А. ҚУРОНБОЕВ.

ҚЎШИМЧА 100 МИНГ СЎМЛИК

Республика мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармаси корхоналари коллективлари 1970 йилни муваффақиятли бошлашди. Юбилей йилининг дастлабки ойи маҳсулотни реализация қилиш ва мебель ишлаб чиқариш плани 29 январда бажарилди. Бошқарма корхоналари қолган кунларда ойлик планга қўшимча 100 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар.

ЯНГИ ПОДСТАНЦИЯ

Қашқадарё областида яна бир йирик 16 минг киловольт-ампер қувватли пасайтирувчи подстанция қурилди. Уни Шаҳрисабз шаҳридаги «Электросибмонтаж» иккинчи участка монтажчилар коллективи бунёд этди.

Районлараро янги энергия тақсимлагич, бу ерда ишлаб турган подстанциядан 2,5 баробар кувватлироқ. Энди Навоий ГРЭСига уланган Шаҳрисабз, Китоб, Яккабоғ районларининг ҳамма корхоналари, колхоз ва совхозлари электр энергия билан тўлик таъминланади. Станция бўлажак Китоб — Карши—Қоровулбозор пўлат водоводи насос станциясининг ҳамма ускуналарини ҳам ҳаракатга келтиради.

СПОРТ — МАРДЛИК МАКТАБИ

Атоқли совет давлат арбоби М. И. Калинин: «Биз инсонни ҳар томонлама ўстиришни истаймиз, токи у яхши югура олсин, яхши сузсин, тез ва чиройли юрсин, меҳнатга, мудофаага тайёр, нормал, соғлом киши бўлсин, шу билан бирга ақлий сифатлари ҳам тўғри ривожланиб борсин», деганида коммунизм бунёдкорларининг ҳар томонлама ривожланган ва камол топган кишилар бўлишини назарда тутган эди.

Партия ва ҳукуматимиз коммунизмнинг актив қурувчиларини тарбиялаш ишига ғоят катта эътибор бермоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети мамлакатда физкультура ҳамда спортни ривожлантириш масалалари юзасидан алоҳида қарор қабул қилди. Шу қарорга биноан, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети физкультура-спортни яна ҳам ривожлантиришнинг муҳим тадбирларини ишлаб чиқди, Ўзбекистон ССР Олий Советининг ўтган йилги сессиясида физкультура ҳаракатини кенгайтириш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш соҳасида белгиланган тадбирлар қандай бажарилаётганлиги атрофлича муҳокама этилди ва янги вазифалар белгиланди.

Кейинги йилларда республикамизда физкультура ва спортни ривожлантириш борасида бир қанча муваффақиятлар қўлга киритилди. Салкам тўрт йил давомида 650 га яқин спорт мастери тайёрланди. Бу, ундан олдинги саккиз йилда тайёрланганига тенгдир. Э. Каримов Монголияда штанга бўйича Совет Иттифоқининг янги рекордини ўрнатгани, М. Клюшев Испанияда велоспорт соҳасида жаҳон чемпиони номини олгани, Б. Иброҳимов АҚШда жаҳон чемпионатида кумуш медаль билан тақдирлангани. Р. Салимова икки марта Европа ва жаҳон чемпиони бўлгани, курашчи Х. Рўзиқулов мамлакат чемпионлари қаторига қўшилгани, боксчи Р. Ризқиев Польшадаги халқаро мусобақаларда кучлилар рўйҳатига киритилгани — ана шуларнинг ҳаммаси Ўзбекистонда физкультурачилик ҳаракатининг бугунги миқёси ва натижаларини кўз-кўз қилиб турибди.

Республика физкультура ва спорт ташкилотлари жисмоний тарбия машғулотлари билан меҳнатнинг эгизаклигини тўғри англаб, унинг меҳнат унумдорлигини оширишдаги ролини ошириш учун курашиб келаётирлар. Фарғона тўқимачилик комбинати, Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикаси, Марғилон ипак комбинати, Андижондаги Володарский номли тикувчилик фабрикаси сингари корхоналарда физкультура ва спорт ишларига алоҳида аҳамият бериладиган бўлиб колди. Бугунги кунда республика физкультурачилик ҳаракатида 2 миллион 200 мингдан ортиқ киши фаол иштирок этмоқда. Чирчиқ, Фарғона, Олмалиқ, Навоий, Андижон, Янгиер шаҳарларида спортнинг оммавийлиги учун олиб борилаётган кураш ўз самарасини бераётир. Қишлоқларда ҳам физкультура ва спорт ишларини яхшилаш борасида муайян ютуқларга эришилди.

Агар қўлга киритилган ютуқларимизга партия XXIII съезди қўйган вазифалар нуқтаи назаридан баҳо бериладиган бўлса, бу соҳада ҳали кўп ишлар қилиниши зарурлиги кўзга ташланади. Айрим область, шаҳар ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети, Ҳунар-техника таълими давлат комитети, республика касаба союзлари Совети, Маориф, Олий ва ўрта махсус таълим, Соғлиқни сақлаш, Қишлоқ хўжалик министрликлари спортнинг оммавийлиги учун жиддий курашмаётирлар, бу соҳада белгиланган тадбирларни принципиаллик вазиятида туриб назорат қилмаяптилар, камчиликларни аниқлаш билангина кифояланиб, уларни бартараф этиш масалалари билан астойдил шуғулланмаётирлар.

Республика колхоз ва совхозларида физкультура инструктори лавозими жорий этилганлиги олға ташланган дадил қадам бўлди. Лекин физкультура инструкторларига ҳар томонлама ёрдам кўрсатилмоқда деб бўлмайди. Кўпгина қуйи ташкилотларда спортни фақат футболдангина иборат деб ўйловчилар ҳам бор. Бир қанча колхоз ва совхозларда спортнинг хилма-хил турларини ривожлантиришга жиддий эътибор берилмаётир.

Ҳар бир корхона ва ташкилотда физкультура ва спортнинг оммавийлигини таъминлаш учун аввало унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш зарур. Бу соҳада баъзи ютуқлар қўлга киритилгану, умуман, қаноатланарли деб бўлмайди. Жойларда стадионлар, сузиш бассейнлари, спорт заллари, комплекс ўйинлар, машғулотлар ўтказиш учун тўкис майдонлар етишмайди. Умумий таълим мактабларининг бешдан бир қисмидагина спорт заллари бор, мактабларнинг 40 процентидагина спорт майдонлари мавжудлиги ачинарли бир ҳолдир. Республика Маориф министрлиги мактабларда физкультура ўқитувчилари ролини ошириш билан бирга, спорт иншоотлари қурилиши соҳасида белгиланган тадбирларни амалга оширишда шошилинч чоралар кўриши керак.

Спорт — мардлик мактаби. Физкультура ва спорт билан шуғулланган киши ҳамиша бардам, бақувват, тетик, ҳаракатчан бўлади. Бу севимли машғулот кишини жисмоний жиҳатдан пишитибгина қолмай, ақлий баркамоллигини ҳам оширади. Физкультура ва спорт билан машғул бўлган киши янги-янги вазифаларни бажаришда фаоллик кўрсатаверади. Бироқ кейинги йилларда спортнинг чавандозлик, кураш каби миллий турлари асоссиз равишда унутилиб қолмоқда. Маҳаллий хотин-қизлар орасидан физкультурачилар тайёрлаш қониқарсиз аҳволда. Туризм ҳамда овчиликка ишқибозлар кўп. Шунга эришиш керакки, ҳар бир киши жисмоний тарбия машғулотларининг у ёки бу тури билан шуғулланадиган бўлсин. Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари спортнинг оммавийлиги учун курашда ташкилотчи, ташаббускор бўлсинлар.

*

Бекобод металлурглари билан Мирзачўлдаги Ленин номли совхоз пахтакорларининг ажойиб ташаббуси қизғин маъқулланмоқда.

*

Нурота районидаги 2-«Қўшработ» совхозида чорва молларига зоотехника хизмати кўрсатиш яхши йўлга қўйилган. Суратда (ўнгдан): совхоз директори А. Мамарасулов, ветеринария врачи Э. Туробов, зоотехник Т. Рустамов ва бош чўпон О. Бектемиров қўйларнинг қишлов давридаги аҳволини янада яхшилаш тадбирларини маслаҳатлашяпти. Пастда хўжалик чорваси.

А. Тўраев фотолари.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Бу ерда Андижон область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда область партия комитетининг биринчи секретари В. Раҳимов «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленумининг пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарори ва область партия ташкилотининг вазифалари» ҳақида доклад қилди.

Йиғилишда юбилей йилида область пахтакорлари олдида турган вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб олинди.

ҚИШЛОВНИ НАМУНАЛИ ЎТКАЗАМИЗ

ЧОРВАДОРЛАР БУРЧИ

Юбилей йилида чорвадорларимиз олдига катта вазифалар қўйилган. Чорвачиликни юксалтиришимиз, чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан партия ишлаб чиққан программани амалга оширишимиз, халқимизнинг сут, гўштга, енгил саноатимизнинг хом ашёга бўлган ва тобора ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўлароқ қондиришимиз керак. Ҳаёт юксаляпти. Шунга қараб истиқбол планларимиз, кунлик ишимизга ўзгаришлар, қўшимчалар киритишимиз, ҳар қандай шароитда ҳам маҳсулот етиштириш юзасидан белгиланган давлат планларини сўзсиз бажаришимиз керак.

Ўтган йил совхозимизга катта зафарлар келтирди. Давлатга 31 минг 200 дона қоракўл тери, 680 тонна сут, 466 тонна гўшт сотдик. 13 минг 400 бош қўзини наслга қолдирдик. Аммо давлатга жун, гўшт етказиб бериш топшириғининг бир қисми бажарилмай қолди, сорт ва сифат паст бўлди. Натижада кўзда тутилган фойдани тўла ололмадик.

Бунинг сабаби шундаки, бултур чорва қишлови даврида катта камчиликларга йўл қўйдик. Қиш узоқ ва совуқ келган шароитда ем-хашакни пала-партиш сарфладик, чорва бинолари талабга жавоб бермади. Чорвадорлар орасида иссиқ кийим-кечакка муҳтожлик сезилди. Оқибат яхши бўлмади, чиқимга йўл қўйилди. Бу йил қишлов даврида ана шу камчиликларнинг такрорланишига йўл қўймаслик тадбирларини кўраётирмиз.

Хўжалигимизда 52 минг бош қўй бор. Қорамолларимиз икки ярим минг бош. Ишчи отлари, туяларга эгамиз. Баҳорга қадар уларнинг ҳаммасини ем-хашак ва сув билан таъминлаш, бирор бош чорва молининг нобуд бўлишига йўл қўймаслик чорвадорларимизнинг муқаддас бурчидир. Қишлов бошлангандан бери чиқим бўлгани йўқ. Бу — катта ютуқ. Энди уни мустаҳкамлашимиз керак.

Бултур ёз ва куз фаслларида пландаги 6.200 тонна ўрнига 7.100 тонна хашак тайёрлаб, қишлов жойларига келтириб қўйган эдик. Шу кунларда ўша хашакни ДКУдан ўтказиб, емга аралаштириб омиқта ҳолида қўй-қўзиларга, қорамолларга едиряпмиз. Жамғарилган ем-хашакни қишнинг қаттиқ ва узоқ келишига мослаб тақсимлаб чиқдик. Қишлов давомида ҳар бош қўйга бир ярим центнер, қўзига эса камроқ хашак, 12-14 килограмм концентрат сарфлаймиз.

Халқимизда «қўлдан берганга — қўй тўймас», деган нақл бор. Ҳозирча қиш унчалик қаттиқ бўлгани йўқ, яйловлар бетини қор қоплаган эмас. Лекин совуқ бўлиб турибди. Бундай фурсатдан оқилона фойдаланишимиз керак. Шароитни ҳисобга олиб, бош чўпонлар ёнига ёрдамчилар бердик. Коммунистлар, маҳаллий Советларнинг депутатлари, комсомоллар қўйчивонларга кўмаклашиш учун отарларга жўнаб кетди. Чорвадорларимиз ўз боқимидаги қўйлар, қорамолларни Минишкор, Фозилмон, Октов ва бошқа яйловларда кеча-кундуз кездириб боқаётирлар.

Яқинда мутахассислар ва тажрибакорлар иштирокида ўтказилган саралаб текширишда урчитиш кўнгилдагидек якунлангани маълум бўлди. Қишлов муваффақиятли ўтказилса, баҳорга чиқиб ўтган йилдагидан анча кўп эгиз қўзи оламиз. Шундай бўлгач, бўғоз совлиқлар парваришига алоҳида эътибор беришимиз зарур. Ҳамма совлиқларни кўздан кечириб чиқдик. Айрим ориқ ёки нимжонларига қўшимча озуқа рационини белгиладик. Қўзилаш фурсати жуда яқинлашиб қолганлари бироз яйлов кездириб, асосан иссиқ қўйхоналарда боқяпмиз. Совхозимиз бўйича бундай совлиқлар сони 6 минг бошга боради. Лекин барча совлиқлар, тўқлиларнинг ҳолидан ҳар дамда хабардор бўлиб турибмиз, зарур топилганларига зоотехника ёрдами кўрсатиляпти. СССР Олий Совети депутати Норбўта Нуралиев, Бекназар Валибеков, Қувват Ботиров, Турсунқул Бўронов каби бош чўпонларимизнинг боқимидаги қўйлар айниқса қишловдан яхши семизликда чиқарилмоқда.

Ўтган қишда иссиқ қўйхона, молхона, отхоналар етишмай кўп қийналган эдик. Бу йил ана шу камчиликни бартараф этдик. Янгидан 24 катта қўйхона қуриб, умумий қўйхоналар сонини салкам юзтага етказдик. Ўша жойларда ширин сув қудуқлари, сув тортадиган насослар ишлаб турибди. Қиш ҳавоси ўзгарувчан бўлади. Мабодо ҳаво айниб, ёғингарчилик бошланса ёки шамол-бўрон кўтарилса, барча чорва молларимизни рўй бериши мумкин бўлган талафотдан тўла сақлаб қола оламиз. Шунга қарамай, чорва бинолари қуришни жадал давом эттиряпмиз.

Совхоз маъмурияти ва партия комитети қишловни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказаётган чорвадорларнинг иш тажрибасини кенг оммалаштириш билан, уларни рағбатлантираётир. Низом Тошназаров бошқарувчилик қилаётган бўлимда 14 минг 900 бош қўй бор. Азамат қўйчувонлар қиш совуғи ва изғиринига бардош бериб, қўй-қўзиларни яхши боқмоқдалар, вақтида ем-хашак бериб, суғориб, зоотехника кўригидан ўтказаётирлар. Натижада бўлимда қишлов бошлангандан буён бирор бош қўй ёки қўзи чиқим бўлмади. Малик Шодмонов, Бобоқул Усмонов ўртоқлар бошқараётган бўлимларда ҳам аҳвол яхши. Биз эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш чораларини кўряпмиз.

Чорва — халқ бойлиги, давлат мулки. Уни тараққий эттириш ҳақида кун сайин ғамхўрлик қилиш бутун жамоатчиликнинг муқаддас бурчи. Бироқ айрим ташкилотларнинг раҳбарлари ана шу бурчини ўташга бепарво қараётирлар. Масалан, ўтлоқ-яйловларда илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш, яйловларни кенгайтириш суст амалга ошириляпти. Саксовул, изень ва бошқа ўтларнинг уруғини экиш, ҳосилдорлигини ошириш топшириқлари бажарилмаяпти. Ҳар йили яйловларга сув чиқаришни яхшилаш тўғрисида кўп гапирилади, қарорлар қабул қилинади. Аммо белгиланган тадбирларнинг катта қисми амалга оширилмай қолиб кетади. Чорвадорлар чорва моллар туёқ сонини йил сайин кўпайтиряптилар. Шундай бўлгач, даҳлдор ташкилотларнинг раҳбарлари яйловларни кенгайтириш, табиий ўт экишни кучайтириш, сув чиқаришни кўпайтириш ҳақидаги вазифаларини бажаришлари керак.

Қўчқорларнинг зотини яхшилаш, совлиқларни сунъий равишда урчитишни такомиллаштириш ҳақида ҳам кўп гапириляпти. Аммо суст иш қилиняпти. Натижада биринчи сорт қоракўл тери етиштириш юқори поғонага кўтарилмаяпти. Бизнингча, мутахассислар билан тажрибакорлар бу ишда ташаббус кўрсатишлари, қоракўлчилик хўжаликларидаги қўчқорларни алмаштириш графигини тузиб чиқишлари, ҳаётга татбиқ этишда бош-қош бўлишлари керак. Бу билан биринчи сорт қоракўл тери етиштиришни кўпайтиришга замин яратилган бўлади.

Қоракўл қўйлардан кўплаб гўшт, жун олинади, ҳатто уларнинг шохидан садаф тугмалар тайёрланади. Лекин гўшт, жун ҳар бош қўйга ҳисобланадиган бўлса жуда кам. Қоракўлчилик илмий-тадқиқот институти ва бошқа чорвачилик институтлари, ҳурматли олимларимиз қоракўл қўйларнинг тирик вазни, улардан олинадиган жун миқдорини кўпайтиришда ҳам чорвадорларга ёрдам беришлари керак.

Совхозимиз коллективи бутун куч ва имкониятларини ишга солиб, қишловни намунали ўтказадилар, чиқимга йўл қўймайдилар. Бу билан чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга мустаҳкам замин яратадилар.

А. МАМАРАСУЛОВ, Нурота районидаги 2-«Қўшработ» совхозининг директори, М. ПАРДАЕВ, партия комитетининг секретари, Т. РУСТАМОВ, бош зоотехник, Э. ТУРОБОВ, бош ветеринария врачи.

Расмий хабарлар

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Ҳинди-хитой Коммунистик партияси, эндиликда эса Вьетнам меҳнаткашлар партиясига асос солинган куннинг қирқ йиллиги муносабати билан Вьетнам меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетига табрик телеграммаси юборди.

Унда қуйидагилар айтилади: Вьетнам меҳнаткашлар партияси ўзининг қирқ йиллигини вьетнам халқи шимолни ҳимоя қилиш жанубни озод этиш ва ватанни бирлаштиришдан иборат ўзининг энг муҳим миллий вазифасини бажаришга барча куч-қувватларини сарфлаётган бир шароитда кутиб олмоқда. Совет Иттифоқи коммунистлари шу курашнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлган Вьетнам меҳнаткашлар партиясининг роли ва фаолиятига юксак баҳо берадилар.

Совет кишилари вьетнамлик қардошларнинг муқаддас курашига ҳар томонлама ёрдам беришни ўзларининг интернационал бурчлари деб биладилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, СССР Ҳукумати Вьетнамдаги аҳволни бартараф этиш хусусида Вьетнам меҳнаткашлар партияси билан ВДР ҳукуматининг тутган позициясини тўла-тўкис қўллаб-қувватлаяжакларини изҳор қиладилар. Бундай позиция вьетнам халқининг, Ҳинди хитой ярим ороли мамлакатларининг туб манфаатларига, Шарқи — Жанубий Осиёдаги ва ер куррасидаги тинчлик манфаатларига мос бўлиб тушади.

КПСС билан Вьетнам меҳнаткашлар партияси ўртасидаги, мамлакатларимизнинг халқлари ўртасидаги қардошларча дўстлик ва мустаҳкам ҳамкорлик муносабатлари марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида ривожланиб бориб, жаҳон социалистик ҳамдўстлиги билан бутун халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга ёрдам бераётганлиги телеграммада мамнуният билан қайд этиб ўтилади.

КПСС Марказий Комитети социализм қурилишида ҳамда АҚШнинг империалистик агрессиясига қарши, тинч, бирлашган, мустақил, демократик ва равнақ топган Вьетнам учун олиб борилаётган курашда қардош Вьетнам меҳнаткашлар партиясига бутун вьетнам халқига янгидан-янги муваффақиятлар тилайди.

ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР — ПРАКТИКАГА

СССР Министрлар Совети фан ва техника давлат комитетининг 2 февраль куни В. А. Кириллин раислигида бўлиб ўтган мажлиси ишлаб чиқаришда техника даражасини, илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш ҳамда практикада фан ва техника ютуқларидан фойдаланишни яхшилаш проблемаларига бағишланди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Илмий ташкилотлар иши самарадорлигини ошириш ҳамда фан ва техника ютуқларини халқ хўжалигида фойдаланишни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида» қабул қилган қарорини бажариш билан боғлиқ масалалар мажлиснинг диққат марказида бўлди.

Мажлисда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари П. Н. Демичев ва М. С. Соломенцев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари М. Т. Ефремов, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов ҳозир бўлдилар.

Мажлис пировардида А. Н. Косигин нутқ сўзлади. У мамлакат халқ хўжалиги ва экономикасининг ҳозирги тараққиёти учун фан ва техниканинг жуда муҳим аҳамияти тўғрисида гапириб, 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик план ишлаб чиқилиши муносабати билан техника тараққиёти соҳасидаги амалий вазифаларга алоҳида тўхталиб ўтди.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДА 24 СОАТ

✦ ТРИПОЛИ. Газеталарнинг хабар беришига қараганда, собиқ қирол ва собиқ валиаҳд шаҳзодага қарашли барча қишлоқ хўжалик ерлари Ливия Араб Республикаси Революцион Кенгашининг фармойишига биноан, қишлоқ хўжалиги ва ер ислоҳоти министрлиги ихтиёрига топширилади.

✦ НЬЮ-ЙОРК. Сандерсвилл шаҳрида (Жоржия штати) комендантлик соати жорий этилди, полициянинг кучайтирилган нарядлари ва миллий гвардия қўшинлари кўчаларда патруллик қилмоқда. Мана бир неча кундирки шаҳарда негрларнинг ишга олиш вақтида ирқий камситиш сиёсатига чек қўйиш тўғрисидаги талаблари билан чиқишлари тўхтамаётир.

✦ НЬЮ-ЙОРК. 3 февраль. «Яҳудийларни ҳимоя қилиш иттифоқи» деб аталмиш ташкилот билан алоқадор бир группа безорилар 1 февраль куни «Карнеги-Холл» концерт залига бостириб кириб, совет музикачилари Давид Ойстрах билан Святослав Рихтер бераётган концертни бузишга уриндилар.

Шунга қарамай артистлар концертни давом эттиравердилар. Томошабинлар Ойстрах ва Рихтерни давомли қарсаклар билан олқишладилар.

✦ КАРОЧИ. Шарқий Покистонда турли сиёсий партиялар ўртасидаги кескин сиёсий кураш давом этмоқда. Покистон Демократик партияси Даккада уюштирган митинг қатнашчилари билан Халқ уюшмаси партияси тарафдорлари ўртасида тўқнашув бўлди. Тўқнашув вақтида 12 киши, шу жумладан, Покистон Демократик партияси Марказий ташкилот комитетининг аъзоси Фарид Аҳмад жароҳатланди. (ТАСС).

НАВБАТ — ОЛМАЛИҚ РУХ ЗАВОДИГА

УМУМХАЛҚ ҚУРИЛИШИ

● ОЛМАЛИКДА УЛКАН АММОФОС ЗАВОДИ ҚУРИЛИБ, ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ. ● РУХ ЗАВОДИ ҚУРИЛИШИ — УМУМХАЛҚ ҚУРИЛИШИ. ● ЯНГИ ЗАВОДГА ПОЙДЕВОР ЁТҚИЗИЛМОҚДА. ● ХИМИЯ КОРХОНАСИ ҚУРИЛИШИДА ОРТТИРИЛГАН ТАЖРИБАДАН ФОЙДАЛАНИЛАДИ!

Техника тараққиёти учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган рангли ва ноёб металларга халқ хўжалигининг талаби ўсиб бормоқда. Натижада бундай металлар ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш шу куннинг энг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолди. КПСС XXIII съездининг СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган Директиваларида бу масала ўз ифодасини топди. Беш йиллик планда мис ва рух ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш кўзда тутилган.

Республикамизнинг рангли металлургия маркази В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати ишга тушганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Олмалиқ Иттифоқимиз рангли металлургия саноатининг йирик марказларидан бирига айланди. Кечагина матбуотда эълон қилинган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорида улкан комбинатда яна бир корхона юбилей йилида қуриб битказилиши зарурлиги таъкидланди: рух заводи бу йил қуриб тамомланади. Натижада Олмалиқ металлургия саноати хом ашёларидан бири — рух концентратини Украина, Челябинск, Шимолий Кавказга ташиб боришдек ортиқча ишга барҳам берилади. Янги корхона қурилишининг қимматли томонларидан бири шуки, илгари рух концентрати махсус вагонларда ўрта ҳисобда уч минг километр масофадаги корхоналарга ташиб бориларди. Агар рух концентратини қайта ишлаш корхоналарига етказиб бериш учун йилига бир миллион сўм йўл харжи сарфланишини ҳисобга олсак, корхонанинг аҳамияти ҳақида тўлароқ тасаввур ҳосил қиламиз.

Рух заводини лойиҳалаштиришни Москвадаги рангли металлургия корхоналарини лойиҳалаштириш Давлат институти марказлаштирди. Уни тайёрлашда Олмалиқ кон-металлургия комбинати бош инженери В. Зубарев ва бош инженер ўринбосари М. Покидишев актив иштирок этишди.

Корхонанинг биринчи ва иккинчи навбатини ишга тушириш учун катта ҳажмда капитал маблағ сарфланади. Бу йил фойдаланишга топшириладиган корхона ишчилари учун уй-жой қуришда «Главташкентстрой» актив ёрдамлашади.

Корхона қурилиши «Алмалыксвинецстрой» тресги зиммасига юкланган. Бу пудратчи ташкилот ўтган йили Қурама тоғлари этакларида қад кўтарган улкан химия корхонасини қуришда катта тажриба тўплаган эди. Трест ўз кучи билан ишнинг 35 процентини, шаҳардаги ёрдамчи пудратчилар — «Стальмонтаж», «Промтехмонтаж», «Электромонтаж», «Термоизоляция», «Монтажхимзашита» ва бошқа бошқармалар кучи билан қурилишнинг 60—65 процентга яқинини бажаради.

Аммофос заводини қуришда тармоқ графигини қўллаш ишнинг суръатини оширишда яхши натижа берди. Шунинг учун рух заводи қурилишининг бир қисмида тармоқ графигига қатъий амал қилинади. Қурилишнинг умумхалқ қурилиши деб эълон қилиниши юбилей йилида меҳнат жасорати кўрсатишга отланаётган кўплаб комсомол-ёшлар эътиборини тортиши аниқ.

Корхона доҳий таваллуди нишонланадиган йилда фойдаланишга топширилиши керак. Бу вазифа республика Қурилиш министрлиги, Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги зиммасига ғоят катта масъулият юклайди. Ой сайин қурилиш кўлами кенгайиши, иш суръати кўтарилиши кўзда тутилган. Қурилиш министрлиги февраль ойида 500 минг сўмлик иш бажарса, иккинчи кварталда амалга оширилган иш ҳажми 1 миллион 750 минг сўмга етади. Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг ташкилотлари февраль ойида 600 минг сўмлик иш бажарса, иккинчи кварталда бу миқдор 2 миллион 250 минг сўмни ташкил этади. СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги ташкилотлари ҳам ёрдамга келади.

Кўриниб турибдики умумхалқ қурилишини муддатида тамомлаш учун ишни шу кеча-кундуздан бошлаб самарали олиб бориш, қурилишга ажратилган техник воситалардан унумли фойдаланиш керак. Химия заводи қурилишида ускуналарни вақтида етказиб беришда анча қийинчиликлар рўй берган эди. Шунинг учун рух заводига зарур бўлган кўпгина ускуналар ҳозирданоқ ғамлаб қўйилмоқда.

Рух заводи қурилишини бошқариб бориш, уни етарли материаллар билан ўз вақтида таъминлаш учун штаб тузилди. Шу кунларда корхона пойдеворини ётқизиш ишлари олиб борилмоқда. Пойдеворнинг қисқа муддатда ётқизиб бўлиниши қурилиш-монтаж ишларини бошлаб юборишга имкон беради.

Ўтган йили республикамиз қурувчилари Иттифоқда энг улкан минерал ўғит корхоналаридан бирини қисқа муддатда қуриб, фойдаланишга топшириш билан шуҳрат қозонишди. Улар бугун яна бир катта қурилиш — Олмалиқ рух заводи умумхалқ қурилишини беш йилликнинг якунловчи йилида тамомлаш учун бел боғлашди. Шубҳа йўқки, ҳамкорлик билан меҳнат қилаётган турли қурилиш ташкилотларининг меҳнатсевар ишчилари бу вазифани ҳам шараф билан уддалайдилар. Партия ва ҳукуматимизнинг уларга билдирган юксак ишончи оқланади.

В. ПУЗАНОВ,
республика Давлат план комитети металлургия, геология ва минерал хом ашё бўлими бошлиғининг ўринбосари.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Бекобод металлургия комбинати коллективининг доҳий юбилейи йилида зиммаларига қўшимча социалистик мажбурият олиб ишлаш юзасидан бошлаган ташаббуслари Қарши тикувчилик фабрикасида қўллаб-қувватланмоқда. Бу ташаббусга қўшилиб, меҳнат қилаётган кўпгина чеварлар беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли адо этишди. Сиз суратда кўриб турган Марям Рўзиева билан Раиса Искандаровалар ҳам фабриканинг беш йиллик илғорларидан. Ҳозир ҳар икки ишчи 1971 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

В. Сироткин фотоси.

ЖАСОРАТ ЙИЛНОМАСИ

Кўҳна тарих жуда кўп офатлар, зилзилаларнинг гувоҳи. Одатда, бу табиий офатлар бутун-бутун шаҳарларни, аҳоли пунктларини ишдан чиқариб, уларнинг яна ўз ҳолига қайтиши учун ўнлаб йиллар, асрлар керак бўлган. Шунинг учун ҳам 1966 йил 26 апрель тонготарида Тошкент заминини ларзага келтирган кучли зилзилани эшитган баъзи бировлар: «Тамом. Совет Иттифоқи Шарқдаги энг гўзал шаҳридан маҳрум бўлди» дейишган эди. Йўқ, умидсизлик табиатига ёт бўлган тошкентликлар сира-сира ваҳимага тушмадилар. Чунки уларнинг ишонган тоғи — ўн беш қардош, қондош республикаларнинг бузилмас ва муқаддас иттифоқи бор эди. Ишонган раҳнамоси — Ленин тузган шонли Коммунистик партияси бор эди. Коммунистик партияси, жонажон совет ҳукумати бор эди. Улар тошкентликларни бир зумда янада чуқурроқ меҳрибонлик билан қуршаб олишди.

Тўғри, зилзила Тошкентга жуда катта зарар етказди. «Тошкент» сейсмик станциясининг директори Валентин Уломов айтганидек, бундай кучли ер силкиниши деярли юз йилдан бери бўлмаган эди. Зилзила оқибатида икки миллион квадрат метр уй-жой вайрон бўлди. 78 мингдан кўпроқ оила бошпанасиз қолди. Кўплаб мактаблар, касалхоналар, магазин ва ошхоналар, саноат корхоналари бузилиб кетди. Бутун-бутун кўчалар ва кварталлар вайронага қопланди.

Ўша куниёқ КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети зилзила оқибатларини тугатиш билан шуғулланувчи ҳукумат комиссияси туздилар. Одамлар офатнинг моҳиятини билишга улгурмаёқ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Тошкентга етиб келишди. Улар шу ернинг ўзида табиий офат оқибатларини тугатиш билан боғлиқ бўлган энг муҳим тадбирларни ишлаб чиқишга бошчилик қилишди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг топшириғи билан Л. И. Брежнев ва А. Н. Косигин ўртоқлар, Иттифоқ ҳукумати комиссиясининг аъзолари Ўзбекистон партия ва ҳукумати раҳбарлари билан, партия, совет ташкилотларининг активи билан биргаликда ўша куннинг энг муҳим вазифаларини белгиладилар.

Ҳали зилзила тўлқинлари тарқамасидан Москва ва Ленинград шаҳарларининг, Россия Федерацияси ва Украина, Белоруссия ва Қозоғистон, Грузия ва Озарбайжон, Литва ва Молдавия, Латвия ва Қирғизистон, Тожикистон ва Арманистон, Туркманистон ва Эстония, хуллас, бутун мамлакат Тошкентга қардошлик қўлини чўзиб, минг-минглаб кўнгиллиларни юбора бошлади. Ҳарбий қурувчилар жасорати ҳам чакки бўлмади. Аксига олгандек қуёш Тошкент заминига аямай ўт пуркарди. Ҳарорат 45 даражадан ошиб кетган кунлар ҳам бўлди ўша 1966 йилда. Лекин қурувчилар сира ҳам нолишмади.

Тошкент бамисоли Бутуниттифоқ қурилиш майдонига айланиб кетди. Шаҳар қурилиши илгари сира кўрилмаган суръатлар билан борди. Бир йилга етар-етмас муддат ичида Сергелидаги бўм-бўш ерда Йўлдош шаҳар қад кўтарди. Жаҳон қурилиши практикаси буни сира кўрмаган эди!

Замондошларимиз ва биздан кейинги авлодлар Тошкентни қайта қуриш билан боғлиқ бўлган ишларни минг бир кунлик жасорат деб номлаши турган гап! Шу минг бир кунлик жасорат давомида шаҳар баимсоли қайта туғилгандай бўлди. Тошкентликлар икки миллион квадрат метр уй-жойдан ажраган бўлса, шу минг бир кун ичида 3,2 миллион квадрат метр янги обод, шинам, кўркам ва ёруғ, замонавий уй-жой тикланди. Илгари асосан бир, икки, тўрт қаватли иморатлар бўлган Тошкентда букунги кунда тўққиз ва ундан кўпроқ қаватли осмонўпар биноларни кўрган киши энди сира ажабланмайди.

Тошкент ҳар томонлама кенгайди, камол топди. Унинг бағрида янги-янги массивлар ташкил топди, янги районлар туғилди. Шаҳар территорияси 22 минг квадрат метрга етиб, аҳолиси 1.300 мингдан ошиб кетди.

Ҳурматли газетхон, юқорида тилга олинган воқеа ва фактларнинг жонли гувоҳлари бўлган сизларга Тошкент зилзиласи ҳақида яна ҳикоя қилаётганлигимизнинг боиси шундаки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарори билан ўша жасоратга тўлиб-тошган кунларнинг йилномаси алоҳида китоб этиб чоп қилинди.

«Тошкент — қардошлик шаҳри» деб номланган бу китобда 26 апрель тонги соат беш-у йигирма уч минутдан бошлаб, то ҳозирги кунларимизгача қилинган ишлар ўз ифодасини топган. Йиллар хроникасида китобхон ўша кунлари амалга оширилган ишларнинг лўнда мазмуни билан танишади, Хрониканинг ҳар бир сатри ихчам ва пишиқ, воқеаларни ҳаққоний акс эттириши билан эътиборни ўзига тортади. Баъзи мисолларни ёдингизга солиб ўтишни истардик: зилзила бўлган куни кечқурун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро мажлиси табиий офат оқибатларини тугатиш республика комиссиясининг раиси ахборотини тинглади. Икки ярим соат давом этган бу мажлисда ер олти марта кучли силкинди. Кечаси билан Марказком бюроси аъзолари бутун шаҳарни кезиб чиқишди. Бир суткадаёқ Тошкент палаткалар шаҳри тусини олган эди. Худди шу ерда аҳолига маиший ва медицина хизмати бевосита кўрсатилаверди.

Шаҳар аҳолиси ўзини тетик ва бардам тутди. Шаҳарликларнинг аҳиллиги шу оғир дамларда айниқса яққол кўринди. 27 апрель куниёқ бошпанасиз қолган беш юз хонадон янги уй-жойларга кўчиб чиқди. Уч кун ичида янги уй олган оилаларнинг миқдори уч мингга етди. Ўша кунлари Тошкент билан телефон алоқаси шу қадар авжга миндики, кунига 16 минг заказ қабул қилинарди.

Дўстлик ва бирдамлик табиий офатдан устунлигини тошкентликлар биринчи май куни ўтказилган намойишларда исботлашди. Байрам колоннасида Ўзбекистонда истиқомат қилаётган юздан ортиқ миллат вакиллари бор эди. Май ойининг бошларидаёқ қардош республикаларнинг вакиллари Тошкентни қайта қуриш учун етиб келишди.

Бундай қизиқарли факт ва мисолларни китобдан кўплаб келтириш мумкин. Китобда Москва ва Ленинград шаҳарларининг, қардош республикалар партия ва ҳукумати раҳбарлари умумхалқ қурилишида ўз шаҳарлари ва республикалари қўшган баракали ҳисса ҳақида, Тошкент қурилишида халқларнинг метиндек мустаҳкам дўстлиги янада мустаҳкамланганлиги ҳақида фахр билан, қувонч билан ҳикоя қиладилар.

Тошкентни нон шаҳри, тинчлик шаҳри, дўстлик шаҳри деб аташарди. Минг бир кунлик қаҳрамонона ишлар жараёнида шаҳарнинг бу фазилатлари янги сифатлар билан бойиди. Эндиликда Тошкент жасорат шаҳри, қардошлик шаҳри бўлиб қолди.

Китоб дид билан безатилган, шаҳарнинг бугунги гўзал қиёфасини акс эттирувчи фотосуратларга кенг ўрин берилган. Яқин орада китобнинг ўзбекча ва тожикча вариантлари ҳам чиқарилади.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

«Тошкент — қардошлик шаҳри». 1969 йил. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг нашриёти.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 25 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ҲАЁТБАХШ МАДАД

Халқимиз яқинда фашизм устидан буюк ғалабанинг 25 йиллигини тантанали нишонлайди. Ана шу оламшумул ғалаба ҳақида гап борар экан, уни фақат қўлда қурол билан жанг қилган, энг манфур душман билан, ўлим билан юзма-юз туриб курашган шонли жангчиларимиз, қўшинларимизгина эмас, балки фронтни яроғ-аслаҳа, озиқ-овқат, кийим-кечак билан муттасил таъминлаб турган, жангчиларимизга маънавий далда бериб турган фронт орқаси миллионлаб меҳнаткашлари, шонли ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонларимизни ҳам ғурур билан эсга оламиз. Шу боисдан ҳам КПСС Марказий Комитетининг Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб чиқарган Тезисларида Улуғ Ватан уруши бутун халқ учун оғир синов ва мардлик мактаби бўлди, дейилади.

Дарҳақиқат, урушнинг биринчи кунларидан бошлабоқ Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг чақириғига жавобан бепоён мамлакатимизнинг бутун халқлари, жумладан қуёшли Ўзбекистонимизнинг асл фарзандлари ҳам муқаддас Ватан ҳимоясига отландилар. Республикамизда ўн минглаб кишилар дарҳол фронтга юборилишини сўраб ариза ёздилар. Фақат 1941 йилнинг июль ойи мобайнидагина республика ҳарбий комиссариатларига 14 минг ариза тушди. Ўзбекистоннинг қанчадан-қанча ўғил ва қизлари душманга қарши курашиш учун фронтга йўл олдилар.

В. И. Ленин эслатиб, энг яхши армия, революция ишига энг содиқ кишилар ҳам, агар етарли даражада қуролланмасалар ва озиқ-овқат билан таъминланмасалар, ўргатилмасалар — дарҳол душман томонидан қириб ташланади деган эди. Шуни кўзда тутиб Коммунистик партиямиз фронт орқасини мустаҳкамлаш, уни ғалабаларимизни таъминлашнинг муҳим истеҳкомларидан бирига айлантириш борасида жуда катта ташкилий-тарбиявий ишларни олиб борди. Ўзбекистон ишчилар синфи партия кўрсатмаларини сидқидилдан қалбга жо қилиб, бутун саноатни фронт эҳтиёжларига хизмат қилишга мослаштирди. Партиянинг «Ҳамма нарса фронт учун, душман устидан ғалаба қилиш учун» деган шиорини дилига тугиб, бутун куч-ғайратини, кўз нурини фронт учун яроғ-аслаҳа, озиқ-овқат ва кийим-кечаклар етказиб беришга сарфлади. Улар ўзларини Ватан ҳимоясига сафарбар этилганлар қаторида деб билдилар.

Республикамиз ишчилар синфи ВКП(б) Марказий Комитети директивалари ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг V пленуми (1941 йил, декабрь) қарорларини бажара бориб, республика бутун саноатини ва транспортини фронт хизматига сафарбар қилиш учун астойдил кураш олиб борди. Коммунист ишчилар ташаббусига кўра, кўпгина маҳаллий саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари ҳарбий маҳсулот ишлаб чиқаришга мослаштирилди. Фронтни таъминлашдек улкан ишга Чирчиқ ва Самарқанд, Бекобод ва Андижон шаҳарларидаги корхоналарнинг ишчилари ва инженер-техник ходимлари ҳам астойдил киришдилар. Республика саноатини фронт хизматига мослаштириш рекорд муддатларда — уч-тўрт ой ичида амалга оширилди. Ишчилар синфининг аҳиллиги ва бирдамлиги республикада 93 саноат корхонасини қайтадан жиҳозлаш ва ишга тушириш имкониятини берди. Айниқса Ватанимизнинг душман томонидан босиб олинган районларидан кўчириб келтирилган корхоналарни жойлаштириш ва ишга тушириш соҳасида ҳам ишчилар синфи зўр қаҳрамонлик, фидокорлик намуналарини кўрсатди. Чунончи, Сумск шаҳридан Чирчиқ шаҳрига кўчириб келтирилган Фрунзе номли завод бир ой мобайнида қайта жиҳозланиб, ишга туширилди ва тез орада ҳарбий маҳсулот бера бошлади.

«Электрокабель» заводи эса 5 ой мобайнида қайта қурилиб ишга туширилди. Маҳаллий корхоналар ва кўчириб келтирилган корхоналарда ҳам меҳнат унумдорлигини ошириш, фронт учун энг зарур бўлган маҳсулотларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш соҳасида республикамиз партия ва совет ташкилотлари раҳбарлигида ишчилар синфи шижоат кўрсатди.

1942 йилнинг ёзига келиб фронтдаги аҳвол анча оғирлашган эди. Гитлер қўшинларининг қўмондонлиги Европада иккинчи фронтнинг йўқлигидан фойдаланиб, бутун кучини Шарқий фронтга сафарбар қилди, Сталинградга ҳужум бошлади. Тарихий Сталинград жанги бошланиб кетди. Шу даврда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг VI пленуми бўлиб ўтди. Пленум республика партия ташкилотлари олдида саноатни ривожлантириш ҳамда уни фронт талабларини тўлароқ бажаришга даъват этиш соҳасида турган вазифаларини белгилаб берди. Шунга кўра Қизил Армия учун ўқ-дори ва бошқа қурол-аслаҳалар етказиб бериш яқин икки ой мобайнида яна 30-40 процентга оширилиши керак эди.

Ўзбекистон ишчилар синфи пленум қарорларини якдиллик билан кутиб олиб, астойдил ишга киришдилар. Саноат корхоналари ва транспорт ташкилотлари коллективлари ўртасида ишлаб чиқариш планларини муддатидан илгари бажариш учун кураш ва социалистик мусобақа қизиб кетди. 1942 йил май ойида ВКП(б) Марказий Комитетининг чақириғига кўра, бошланган мусобақа янада кенг қулоч ёйди. Бу эса маҳсулот миқдорини анча кўпайтириш имкониятини берди. 1942 йилнинг иккинчи ярмида маҳсулот ишлаб чиқариш 1941 йилнинг шу давридагига нисбатан икки баравар кўпайди.

Республика саноатининг электр энергияга бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида 7 та йирик электр станцияси қуриб ишга туширилди, шунингдек, Ўзбекистон металлургия заводи барпо этилди, кўмир ва нефть қазиб чиқариш анча кўпайди. Шуниси ибратлики, электр станцияларини ва янги саноат объектларини қуришда Ўзбекистонда яшаган бутун аҳоли иштирок этди. Чунончи, 1943 йилнинг бошларида барпо этилган Салар ГЭСи қурилишида 6 минг, Оққовоқ ГЭСи қурилишида 15 минг, Фарҳод ГЭСи қурилишида эса 70 минг ишчи ва колхозчи тер тўкиб меҳнат қилди. Фарҳод ГЭСи қурилишида меҳнат унумдорлиги 143 процентни ташкил этганлиги республика меҳнаткашларининг, айниқса ишчилар синфининг қаҳрамонона меҳнати ва улкан ташаббускорлигидан далолат беради. Бошқа қурилишларда ва саноат ишлаб чиқаришларида ҳам шундай юксак меҳнат унумдорлиги кўзга ташланди.

1943—1945 йилларда Ўзбекистон ишчилар синфи фронтни таъминлаш учун саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтириш соҳасида айниқса шижоат кўрсатиб ишлади. Бунда улар технологияни такомиллаштириш ва ишлаб чиқаришни намунали уюштириш, ички ресурслардан тўла фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини оширишга алоҳида эътибор бердилар. Меҳнатни ташкил этишнинг поток усули каби янги формалари кенг тарқалди. Шу усулга Тошкент авиация заводи, «Таштекстильмаш», шунингдек, «Андижанирмаш» ва бошқа бир неча заводлар биринчи бўлиб ўтдилар. Бу эса меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ҳарбий маҳсулот, ишлаб чиқариш ҳажмини бирмунча ошириш имкониятини берди.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Совет Армиясининг ҳал қилувчи жанглари мобайнида республика бутун меҳнаткашлари куч-ғайратини, ишчилар ва колхозчиларнинг бутун эътиборини ҳарбий маҳсулот, шунингдек фронтга озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб беришга янада қатъий қаратди.

Шундан кейин саноатга раҳбарлик юзасидан партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишлар савияси янада яхшиланди. Айниқса саноат учун кадрлар тайёрлашга эътибор кучайтирилди. Қисқа вақт ичида республиканинг фақат 14 корхонасида 5393 киши разрядларга эга бўлди. 4 ярим мингга яқин ишчи юқори разрядларга ўтказилди ва малакасини оширди. 25134 киши ишлаб чиқариш ўқувига жалб этилди. 1944 йилда меҳнат резервлари йўли билан 9840 малакали ишчи, 1945 йилда эса қарийб 9 минг ишчи тайёрланди. Корхоналарнинг малакали ишчи кадрлар билан таъминлаб турилиши саноатда меҳнат унумдорлигини анча оширишга ижобий таъсир кўрсатди.

Улуғ Ватан уруши даврида республика саноатининг машинасозлик, химия, рангли ва нодир металлургия каби тармоқлари айниқса барқ уриб ривожланди. Кўчириб келтирилган корхоналарнинг ишга туширилиши натижасида республика оғир саноати ялпи маҳсулотининг ҳажми 1945 йилга келиб урушдан аввалги даврдагига нисбатан уч баравар ортди.

Шу тариқа Совет Ўзбекистони шонли ишчилар синфи улуғ Ватан уруши йилларида фронтни хилма-хил маҳсулотлар билан таъминлаб туришга ўзининг беқиёс ҳиссасини қўшди. Бу ҳисса Совет Армиясининг фашистлар Германияси ва Япон империалистлари устидан ғалаба қилишига кўп жиҳатдан ёрдам берди.

Республика ишчилар синфининг фидокорона меҳнати партия ва ҳукуматимиз томонидан юксак тақдирланди. Кўп ишчилар Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан мукофотландилар. Чирчиқ химия комбинати Давлат мудофаа комитетининг кўчма Қизил байроғини 14 марта олишга муваффақ бўлди. Комбинат бу байроқни ҳамиша ўзида сақлаш ҳуқуқини олди. Шунингдек, комбинат Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Республикамиздаги Карбарунд, «Ташсельмаш», «Электростанок», «Красный двигатель» ва бошқа заводлар Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиққанлиги учун биринчи ўринларни олдилар. Бошқа корхоналар ва уларнинг илғор ишчилари ҳам юксак мукофотларга сазовор бўлдилар.

Ўзбекистон ишчилар синфининг Улуғ Ватан уруши даврида кўрсатган меҳнат жасорати тасодифий ҳол бўлмай, балки социалистик тузумимиз вужудга келтирган чинакам фазилатдир. Бу фазилат совет кишиларининг ватанпарварлигидан, пролетар интернационализмига содиқлигидан келиб чиққандир.

Ж. ҚАЛИМБЕТОВ,
тарих фанлари доктори.

ҚИШЛОҚЛАРДАН ЁЗАДИЛАР

«РОҲАТ»

ГАЗЕТХОН РЕПОРТАЖИ

Куз кунларининг бирида Юнус Иброҳимов правлениега кириб келди Раис опа хонада ёлғиз ўтирарди.

—Тўртинчи бригадада бекор турган бино бор. Токзорларимиз кўп. Узум мўл. Шу жойни цех қилсак бўлмасмикин? — деди ўртоқ Иброҳимов раисга юзланиб.

...Опа бош бухгалтер билан экономистни ҳам чақиртирди.

—Эски, ташландиқ бинони қайта тиклайлик, вино ишлаб чиқариш цехи очайлик,—фикрини айтди раис.—Хўжалигимизга фойда берар.

Бу фикрни бухгалтер ҳам маъқуллади. Колхоз раиси Фотима опа Қосимова, партия ташкилоти секретари Юнус Иброҳимов, иқтисодчи Аҳмад Салимов ўртасида бўлиб ўтган бу суҳбатга ҳам бир йилдан ошди. Шу орада бино қайта ремонт қилинди, ўн минг сўмлик янги асбоб-ускуналар сотиб олинди.

Заводни эслатувчи вино цехида иш юришиб кетди. Винолар 800 граммлик шиша идишларга қуйиб чиқариладиган бўлди. Чиройли этикеткаларни грузин виночилари тайёрлаб беришди. Колхоз виноси «Роҳат» деб номланди. Лабораторияга мутахассислардан Г. Малиев билан Т. Гелованийлар таклиф қилинди.

Янги цех наф бера бошлади. Ўтган йил ҳосилидан колхоз 60 минг сўмга яқин фойда олди. Бу йил виночиликдан 200 минг сўм фойда кўриш мўлжаллаб турилипти. Ҳар куни цехда икки ярим минг шиша «Роҳат» тайёрланяпти. Цехни кенгайтириш тадбирлари кўриляпти.

Э. ҲОЖИҚУРБОНОВ,
Самарқанд районидаги Энгельс номли колхоз.

САНЪАТ БАЙРАМИ

12 апрелда Ўзбекистонда СССР халқларининг санъат байрами бошланади. Бу — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган катта Бутуниттифоқ байрамининг бир қисми бўлади. Ўзбекистон ССР Маданият министрлигида ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни хабар қилишди:

— Ҳозирнинг ўзиданоқ Ўзбекистоннинг ҳар бир театри, ҳар бир бадиий коллективи ана шу байрамга тайёргарлик кўрмоқда. Янги спектаклларнинг репетициялари бўлмоқда, янги симфониялар ва қўшиқлар ўрганилмоқда, концертларнинг программалари қайта-қайта кўриб чиқилмоқда. Симфоник оркестр ва «Баҳор» ансамбли, Бердаҳ номидаги Қорақалпоғистон филармониясининг артистлари ҳамда Тошкент тўқимачилар маданият саройи бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг қатнашчилари, Алишер Навоий номли театр ва «Полярная звезда» колхозининг ансамбли байрамга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Байрам кунларида Москва, Ленинград, Украина, Белоруссия, Молдавия санъат усталарининг вакиллари, хуллас Ўзбекистонга ўз халқларининг қўшиқларини келтирган барча иттифоқчи республикаларнинг артистлари театрлар, клублар, заводлар, мактаблар, институтларнинг саҳналарида, концерт залларида ўз маҳоратларини намойиш қиладилар.

Санъат байрами бутун республика бўйлаб бир кунда ва бир вақтнинг ўзида бошланади. Концертлар ва учрашувларнинг жадвали ишлаб чиқилди.

Санъат байрамининг қўшиқлари республикамиз шаҳар ва қишлоқлари узра ўн кун янграйди.

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРИШ УЧУН

ДЕНОВ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленумининг «Пахтачиликни янада ривожлантириш тадбирлари ҳақида»ги қарори асосида амалий иш бошлаб юборган «Социализм» колхозининг меҳнаткашлари кузги шудгорлашни районда биринчилар қатори тугаллаган эдилар. Улар ариқ-зовурларни тозалаш ва бошқа кузги-қишки ишларни ҳам сифатли қилиб ўтказдилар. Шу кунларда бу йилги ҳосилга мустаҳкам замин яратиш тадбирлари амалга оширилаяпти, 3500 гектар майдоннинг ҳар гектарига ўрта ҳисобда 5 тоннадан маҳаллий ўғит жамғарилди ва далага ташиб чиқарилди. 500 тоннадан зиёд минерал ўғит ташиб олинди ва махсус бинода сақланмоқда.

Хўжалик аъзолари Ленин юбилейини муносиб меҳнат зафарлари билан нишонлаш ва пахтанинг ҳосилдорлигини янада ошириш юзасидан конкрет мажбуриятлар олдилар.

Бу колхоз деҳқонлари юбилей йилида пландаги 1900 тонна ўрнига Ватан омборига камида 2500 тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилдилар.

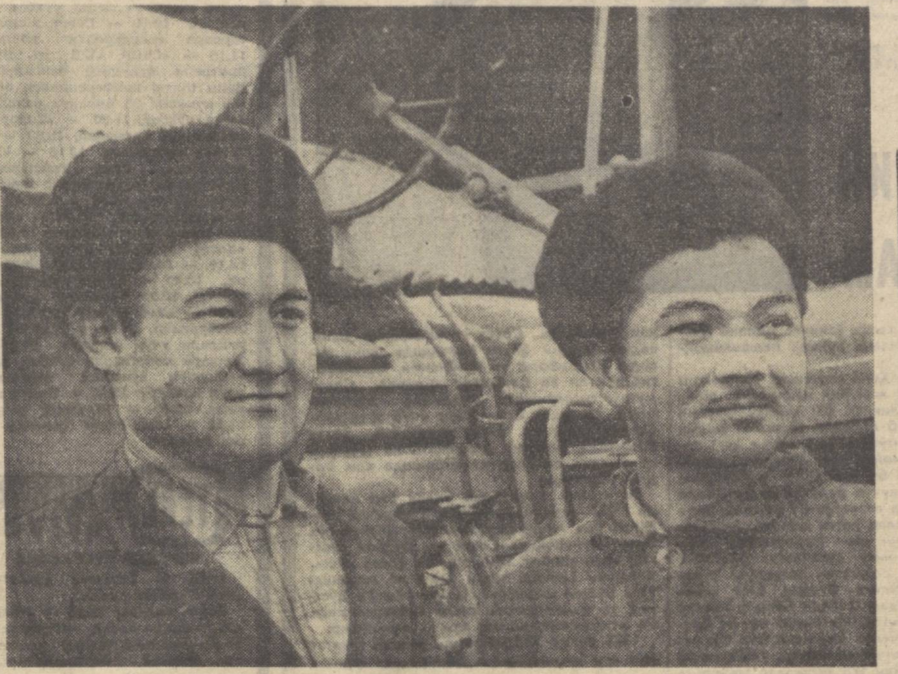

„Ўзсельхозтехника» Оққўрғон район бирлашмасида тракторлар ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машиналарини кўклам экин мавсумига шайлаш қизитиб юборилди. Илғор ремонтчилар ўз «пўлат от»ларини тахт қилиб қўйдилар. Суратда (чапдан): «Партия XXII съезди» колхозининг илғор механизаторларидан Э. Қурбонов ва Т. Пирматовларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

Сиҳат-саломатлигингиз қандай?

ТЕГИРМОННИ... СУВ БУЗАДИ

Халқ мақолларининг бирида «қорнинг очмай овқат егил, қорнинг тўймай қўлинг артгил» дейилади. Вақтида овқатланмаслик меъда шиллиқ қаватини яллиғлантиради: қорин оғрийди, кекирик пайдо бўлади, натижада киши қайт қилади, еган овқати сингмайди. Бу аҳвол давом этаверса, гастрит дарди меъда ёки ўн икки бармоқли ичакда яра пайдо бўлиши каби оғир касалликка айланиб кетади, чунки шиллиқ қаватларни хлорид ачитқи кемиради, шилади.

Вақтида овқатланмаслик энг нозик хужайраларга, айниқса, нерв толаларга ёмон таъсир этади. Шунинг учун ҳам қорни оч кишининг жаҳли бурнининг учида туради, боши оғрийди, кўзи тинади, сал нарсага титраб-қақшаб кетади.

Кун бўйи оч юриб, сўнг бирданига кўп ва тўйиб овқатланиш эса жуда зарарлидир. Овқатга тўлган меъда пуч ичакларни қисади, зўриқтиради, қорин бўшлиғининг паст қисмига томон силжийди. Натижада одам тинч ухлаёлмайди, ёмон тушлар кўради.

Тиббий қоида бўйича бир кунлик овқатнинг учдан бир қисми нонуштада, ярми — тушда, қолган қисми эса кечқурун ейилиши керак. Кечқурунги таомнинг ниҳоятда енгил ва тез ҳазм бўлувчанлигига аҳамият бериш зарур. Доноларнинг «нахорги овқатни ўзинг егил, тушки овқатни дўстинг билан егил, кечқурунги овқатни душманингга бергил» деган гаплари бежиз айтилмаган, албатта.

Швед олими Бервеннинг исботлашича, бундан эллик йил муқаддам швецияликлар кўпинча сергўшт ва дудланган балиқ ейишар экан. Шу сабабли меъда раки билан оғриш кўпроқ учрар экан. Сўнгги вақтларда кўкатли, сут ва тухумли овқатлар кўпроқ истеъмол қилинганлиги сабабли меъда раки ҳам камая борган. Совет олими А. В. Мельниковнинг айтишича, оғир, ёғли, қуруқ ва кучли овқатларни тўйиб ейиш ҳам меъдани рак касаллигига мойил қилади. Бундай пайтда меъда функционал зўриқади, модда алмашинуви бузилади. Олимнинг маълумотига кўра, меъда раки билан оғриганларнинг 77 проценти қовурилган гўшт, тахминан ярмиси эса тузланган ва дудланган гўшт ейишни ёқтирар эканлар.

Медик олимларнинг фикрига қараганда, ўткир тамадди ҳамда меъёрдан ортиқ ишлатилган зираворлар (тузланган бодринг ва помидор, карам, чим-чим, аччиқ гаримдори, сирка, мурч, саримсоқ пиёз, пиёз), шунингдек, спиртли ичимликлар меъда шиллиқ қаватини бамисоли ярага туз сепгандек ловуллатади. Бу ҳол эса ракка мойил хужайраларни «уйғотиб» қўйиши мумкин.

А. А. Черкес, К. Н. Ваурэ ва бошқалар организмда сут ва тухум оқсилларининг етишмаслиги холин моддасини камайтириб юборади, деб исботлайдилар. Ваҳолонки, холин моддаси айни кишини хавфли ўсмалардан сақлаш хусусиятига эга. Холиннинг етишмаслигига серёғ таом, шу билан бирга кам оқсилли озуқалар истеъмол қилиш асосий сабаб бўлади.

Ширгурунч, шовла, ширқовоқ ва шунга ўхшаш енгил таомлар организм учун фойдалидир. Бироқ баъзи кишилар бу мазали таомларни «менсимайдилар». Ширгурунч сут ва гурунчдан тайёрланади, сўнг сариёғ солинади. Сут кишига гўдакликдан йўлдош ва она мижоз таомдир. Сигир сутининг яна бошқа ўзига хос хусусиятлари ҳам бор. Унда ҳаёт учун энг муҳим бўлган оқсил (3.39 процент), шунингдек қанд моддалари (4.97 процент), тез сингадиган ва парчаланадиган ёғлар (3.68 процент), тузлар ва микроэлементлар, витамин (А, С, Д)лар мавжуддир. Кўриниб турибдики, ширгурунч енгил ва осон ҳазм бўладиган таом. Меъда ва ичаклар бу енгил овқатни ҳазм қилишда ортиқча уринмайди.

Айтмоқчи бўлган фикримиз шундан иборатки, меъда, жигар ва ўт қопи касалликлари билан оғриган, айниқса ёши улғайган ёки вазнли кишилар палов, қовурдоқ, норин, манти, ёғли гўшт ва балиқдан ҳамда жигар, буйрак, ўпка, икра, қўй ёғи, ўткир ва шўр тамаддилар, ёғли сир, колбаса, какао, шоколад, аччиқ чой, кофе, спиртли ичимлик ва тамакидан ўзларини парҳез қилишлари керак. Уларнинг ўрнига сутли чой, сабзавотли салат, винегрет, сут, қатиқ, сузма, сариёғ, пахта ва писта мойи, тухум (ҳар куни биттадан), сабзавот, овқатлардан эса кўкатли шўрва, шовла, ширқовоқ, ширгурунч ҳамда мева шарбатларидан кўпроқ истеъмол қилишлари зарур. Дунё ҳакимларининг таъкидлашича, парҳез—узоқ умр кўриш сирларидан биридир.

Э. ЭГАМБЕРДИЕВ,
медицина фанлари кандидати.

ЎЗБЕКИСТОН ОБЛАСТЛАРИ БЎЙЛАБ

СИРДАРЁ

МУКОФОТГА — САЁҲАТ ЙЎЛЛАНМАСИ

Ғафур Ғулом номидаги Сирдарё давлат педагогика институтининг аълочи, актив, ўтган йил пахта йиғим-теримида фидокорона меҳнат қилган студентларидан бир группаси тақдирланди. Ёшларга институт комсомоллари йиғинида тантанали равишда саёҳат йўлланмалари берилди. Мукофотланганлар доҳий Ленин қадамжолари бўйлаб саёҳат қиладилар.

ИНЖЕНЕР — РАССОМ

Владимир Пешковни ержарлик санъат шинавандалари яхши билишади. «Ержарсовхозстрой» қурилиш трестининг инженери кўп вақтини манзарали расмлар чизишга сарфлайди. Ҳаваскор рассом кўп йиллардан бери кемероволик мўйқалам соҳиби М. Паньков билан ижодий ҳамкорлик қилиб келади. Яқинда Ержар бинокорлар саройида гўзалликни мадҳ этувчи ранг-баранг расмлардан иборат бадиий кўргазма ташкил этилди. Унга Паньков асарларидан ҳам намуналар қўйилган.

МАШИНАЛАР ПОЕЗД КУТМАЙДИ

Йил сайин обод ва кўркамлашиб бораётган Гулистон шаҳрига машиналар осма кўприк орқали ўтадиган бўлди. Шаҳарга кираверишдаги асосий йўлни кесиб ўтган темир йўл устига иккита кўприк қуриш ишлари бошлаб юборилди. Буни 7- қурилиш трестининг 405-кўприк қуриш поезди монтажчилари бажармоқдалар. Кўприк фойдаланишга топширилгач, машиналарнинг шлагбаум олдида ҳар кеча-кундузда ўрта ҳисобда 300 машина-соат туриб қолиши пулга ҳисоблаганда 2 минг сўмлик зарарни бартараф этиш мумкин бўлади.

ЁШЛАР АҲДИ

Сирдарё ГРЭСини тиклаш — зарбдор қурилиш. Область комсомол комитетининг чақириғига қўшилган сирдарёлик комсомоллар 4400 минг киловатт қувватга эга бўладиган бўлажак энергия манбаи ёнида 70-80 минг киши яшайдиган Ширин шаҳарчасини бунёд этишга киришдилар.

25 МИНГЧИЛАРДАН БИРИ

Москвалик Михаил Викторович Шептур мирзачўлликлар меҳмони. У бундан 40 йил аввал партия даъвати билан йигирма беш мингчилар қаторида Ўзбекистонга келган эди. Михаил таниш-билишларни, қадрдонларни, қолаверса бир вақтлар ўзи меҳнат қилган Сирдарё районидаги «Победа» колхозининг ҳозирги манзарасини бориб кўргиси келди. Колхоз эндигина ташкил қилинган 30-йилларда хўжалик бир неча омоч, от уловга эга эди, холос. Эндиликда кўп тармоқли хўжаликка айланган бу колхоз давлатга йилига минг-минг тонналаб «оқ олтин» бермоқда, 55 трактор, 21 «зангори кема», 16 автомашинаси бор. Колхоз маркази меҳнаткашларнинг ажойиб дам олиб ҳордиқ чиқарадиган манзилгоҳига айланибди. Уларнинг ҳаммаси Михаил Шептурда катта таассурот қолдирди.

Т. ЖАМОЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг деҳқонлари Мирзачўлдаги Ленин номли совхоз коллективининг ташаббусига қўшилиб, кўкламги экишга намунали тайёргарлик кўрмоқдалар. Бу ерда мавжуд 62 ҳайдов ва чопиқ тракторлари ҳамда бошқа техника ремонти жадал олиб борилаяпти.

Б. АЗИЗОВ,

* * *

Жиззах районидаги Ленин орденли «Москва» колхозининг аъзолари пахта ва бошқа экинлардан йил сайин мўл ҳосил етиштириб келмоқдалар. Улар жуда ноқулай келган бултурги йилда ҳам катта ғалаба қозондилар, пахта тайёрлаш планини ошириб бажардилар. Колхоз пахтакорларининг ғалабасига гектаридан 43 центнердан ҳосил олган Ғани Ҳошимов бошлиқ бригада аъзолари катта ҳисса қўшдилар. Бригада коллективи В. И. Ленин юбилейи шарафига бу йил ҳосилдорликни 45 центнерга етказиш мажбуриятини олди.

О. ПОЛВОНОВ.

Пиримқул ҚОДИРОВ

ЭРК

Инқилоб бизга озодлик берди. Озодлик бир дарё бўлса, шу дарёдан ариқ чиқариб, ҳар бир қалб ўзига обиҳаёт олиши, ҳар бир меҳнаткаш ўз ички дунёсини ҳам обод қилиши — эрк. Қиссада замондошларимизнинг меҳнати, муҳаббати, ахлоқий софлик учун кураши мана шу фикр асосида кўрсатилади.

(ҚИССАДАН ПАРЧА)

<> <>

Ишдан кейинги долзарб соатларда Тошкент марказидан автобусга ўтирган Розия билан Максимич Чилонзорга келиб тушдилар. Йўлдаги тиқилинчлардан толиққан Максимич:

— Ҳақиқатан... оғир маршрут экан, — деди.

— Айтмадимми? Агар метро бўлса шу йўлни ўн баробар тез, ўн баробар осон босиб ўтармидик, йўқми?

— Эҳтимол шундайдир. Аммо сиз бир нарсани унутманг Розия. Тошкентда метро бўлиш-бўлмаслигини менга ўхшаган битта-иккита москвалик мутахассис ҳал қилолмайди.

— Тўғри-ю, лекин мен ишнинг сизга боғлиқ қисмини айтмоқчиман-да.

Максимич Розия билан иш тўғрисида гапиришга энди унча хуши йўқдай кўринди.

— Менга боғлиқ қисми бўйича ҳозир албатта, маълум бир тасаввур ҳосил бўлди, — деди у лоқайд товуш билан.

Розия эса аксинча, шўх гапирди:

— Тасаввурингизнинг тўлиқроқ бўлиши учун еттинчи трамвайга ёки ўттиз саккизинчи автобусга тушиб, студентлар шаҳарчасига ҳам бориш керак эди-я!

Максимич кулиб қўлларини кўтарди:

— Мен таслим бўлдим, Розия. Агар вақтингиз бўлса энди бирор жойда дам олайлик.

Розия тез соатига қаради. Саттор тайинлаган вақт яқинлашиб қолганини кўриб, юраги «жиғ!» этиб кетди. Унинг юзи бирдан ўзгарганини кўриб, Максимич шошиб сўради:

— Бирор жойга бормоқчимидингиз? Кеч қоляпсизми?

— Ўн беш минут бор. Улгураман.

Розиянинг юзида яна ўша ўтли жозиба барқ уриб кўринди. Максимич ундаги бояги ўйчанлик ва ҳозирги ўзгаришнинг сабабини билмоқчи бўлиб:

— Нима, висол бормиди? — деди.

Розия юзини чўғдай қиздирган эҳтироснинг тафтини ўзи ҳам сезди-ю, уялиб ерга қаради:

— Ҳа.

Максимич тарвузи қўлтиғидан тушгандай бир лаҳза жим туриб қолди. Розия унга майин бир нигоҳ ташлаб:

— Кечирасиз энди, — деди.— Бормасам бўлмайди.

Розия билан бирга ўтказилган дамлар Максимичга энди бутунлай бошқача кўриниб кетди. «Бу қиз нега мунча ёқимтой десам, ҳаммаси севгининг жозибаси эканми? Севган йигити уйғотган гўзаллик мени ўзига тортган бўлса, мен бошқа одам учун ёқилган гулханда исинмоқчи бўлдимми?!»

— Сиз мени кечиринг, Розия! — деди Максимич ва Розиянинг автобусда ғижимланган кийимига қаради. Қизлар висолга махсус кийиниб, безаниб бориши хаёлидан ўтди. Розия меҳмоннинг кўнглига қараб, бунинг ҳаммасидан маҳрум бўлгани Максимични қаттиқ хижолатга солди.

— Олдинроқ айтсангиз бўлмасмиди, Розия? Мен тушунар эдимку!

Розия «керак бўлганда айтдим!» деган каби жилмайиб турарди.

— Ўн беш минут қолган бўлса, автобусда улгуролмассиз. Узоқми? Мен ҳозир такси топаман!

Чилонзорда кечки пайтларда марказга бўш қайтадиган таксилар учраб туради. Максимич шулардан бирини тўхтатиб, Розияни чиқарди. Сўнг ўзи ҳам ўтириб:

— Сизни ташлаб ўтиб кетаман! — деди. Шундан кейин Максимичдаги хижолатлик сал тарқади. У ўриндиқнинг нариги четида юзини шабадага тутиб бораётган Розияга кўз қирини ташлади. Розиянинг шунча вақт тиқилинчда юргани билинмас, у худди ҳозиргина дам олиб, тиниқиб келаётганга ўхшар эди. «Ёшлик ажойиб-да! — деб қўйди Максимич ўзича. — Ҳар қандай ҳолатда ҳам одамнинг оҳари тўкилмайди. Бу қиз ҳозир махсус ясаниб чиқиши шарт эмас, бусиз ҳам висолга муносиб нафосати-ю, тароватп бор».

— Ким у бахтиёр йигит, Розия, билсак мумкинми?

— У ҳам лойиҳачи инженер.

— Лойиҳачи? Бизга ҳамкасб эмасми?

— Ер ости коммуникациялари бўйича ишлайди. Метрони лойиҳалашга жуда ишқибоз.

— О, шунақами?

— Метронинг дарди менга ўша кишидан юққан.

— Ана, холос! Маслакдош эkansизлар-да! Сиз боя мен билан баҳслашганингизда йигитингиз ҳам ёнингизда турган экан-да!

— Бўлмасам-чи! — деди Розия шўх кулиб. Бояги ноқулайликларга ҳам Розия ўша йигит туфайли чидаб юрганини Максимич энди пайқади. «Ажабо! — ўйлади у.— Мени ҳам бирор қиз шундай севганмиди? Севган бўлса ҳам ёшликдаги муҳаббат одамни бунчалик гўзал кўрсатишини мен энди биляпман. Ҳаёт ғалати: ёшликнинг қадрини ёши анчага борган одамларгина билади».

Шу пайт Максимич кўкси алланечук тортишиб оғриётганини сезди-ю, хаёли бошқа ёққа бурилди:

«Юрак ҳунар кўрсатмаса эди. Иссиқда кўп юрдим-да, ўрганмаганликдан! — деб тасалли берди, бориб дам олсам ўтиб кетар».

Такси Бешёғоч орқали ўтиб, Анҳор бўйига келганда Розия уни тўхтатди. Кўприкдан берироқда йўлга қараб турган ёлғиз йигит машинадан тушаётган Розияни кўрди-ю, қувониб унга қараб кела бошлади. Розиянинг юзи завқдан нурланиб кетди. Кўзларида ҳаяжон учқунлади. Шундай бўлса ҳам, у Максимичнинг Сатторга қизиқиб тикилаётганини сезиб:

— Истасангиз таништириб қўяман,—деди.

— Истайман! — деб Максимич ҳам машинадан тушди. Таксичига «кетмай туринг!» ишорасини қилди-да, Розия билан бирга Сатторга қараб юрди.

Саттор яқин келганда Максимич у билан Розиянинг орасида қандайдир сирли бир муносиблик борлигини, икковининг юлдузи-юлдузига чиндан ҳам тўғри келишини сезди. Сатторнинг қаддиқоматида, юз-кўзида баркамол йигитларга хос алоҳида бир жозиба бор эди. Унинг қўл беришидан, босиқ кулимсирашидан гоҳ Розияга, гоҳ меҳмонга юзланиб гапириши ва гапга қулоқ солишидан яхши тарбия кўрган зиёли йигит экани ҳам билиниб турарди. Максимич унга тан берганини айтгиси келди:

— Агар мен сизни Парижда учратсам, манаман деган француз йигитларидан фарқ қилолмас эдим!

Саттор гапни ҳазилга буриб кулди:

— Мақтовингиз учун раҳмат. Бироқ Париж бизга жуда узоқ. Биз ҳозир мана шу Тошкентга муносиб бўлиш ҳаракатидамиз.

Максимич ҳам кулиб, Розияга маъноли кўз ташлаб олди.

— Ҳа, Тошкентга оид ҳаракатингиздан хабардормиз.

Саттор Розияга савол назари билан қаради. Шунда Розия Максимичнинг Тошкентга метро масаласи билан келганини, боя автобусга тушиб шаҳар айланганларини гоҳ жиддий туриб, гоҳ кулиб ҳикоя қилиб берди.

Бу орада такси сабрсизланиб бир-икки марта дудутлади.

— Машинага жавоб берайлик, биз билан бирга дам олинг, — деди Саттор Максимичга. Аммо у ҳам, Розия ҳам Анҳор бўйига фақат бир бирларини деб келганликлари шундоққина билиниб турарди.

— Жоним билан эди-ю, — деб Максимич чап кўкрагини ушлаб қўйди: — Лекин юрак санчяпти. Бугун кўп юрдим. Ёш ҳам анчага бориб қолган-да. Энди бориб бирпас ётиб олишим керак. Розия, мен сиздан жуда миннатдорман. Мана, бизнинг адрес, агар Москвага йўлларингиз тушса, марҳамат!

Максимич чўнтагидан бир томонига русча, иккинчи томонига инглизча ёзилган визит карточкасини олди. У чет элларга ҳам бориб ишлаган, Москвада ҳам чет элликларни кўп қабул қиладиган мутахассислардан эди. Максимич карточкасини Розияга узатмоқчи бўлганда бир нарсани сезиб қолди: Розия астойдил хурсанд бўлиши учун буни йигитга бериш керак эди.

— Марҳамат, коллега,— деди Максимич карточкани Сатторга бериб.— Икковларингиз учун менинг эшигим ҳамиша очиқ.

Максимич хайрлашиб, таксига чиқди.

* * *

Оқшом ғира-ширасида Саттор билан Розия Анҳор қирғоғи бўйлаб юқорига қараб ўтишди. Ўнгдан сув салқини уфуриб турарди. Чапдаги стадиондан ўн минглаб томошабиннинг афсонавий алплардай наъра тортиши, гоҳо яхлит бир овоз билан «у-у-о-а-аҳ!» деб, шовқин кўтариши эшитиларди.

Сув бўйида сайир қилиб юрган одамлар беҳисоб. Аммо Саттор билан Розия учун оламда гўё иковидан бошқа ҳеч ким йўқ. Кўзлари фақат бир-бирларини кўради. Қулоқларига фақат бир-бирларининг гапигина киради. Розия таксида нотаниш одам билан бирга келганда хийла таажжубланган Саттор воқеанинг тафсилотларини эшитгач, гап нимаданлигини фаҳмлади. Розиядай қиз унга шу қадар меҳр қўйса, унинг ўзинигина эмас, яхши кўрган ишини ҳам шунчалик севса, эъзозласа, бундан ортиқ нима бўлиши мумкин? Саттор Розиянинг елкасига қўлини қўйиб, хиёл эгилди. Юзини Розиянинг юзига босиб, уни секин силкитиб қўйди.

— Дунёда қизларнинг яхшисидан яхшироқ зод бўлмас экан-да. Мен буни энди биляпман, Розия.

Розияни елкасидан қучган залварли қўл ҳам, унинг юзига теккан эркакча юз ҳам худди гулга ёки болага тегингандай эҳтиёткор эди. Сатторнинг қандайдир дард аралаш завқ билан айтган сўзларида, ширали, йўғон овозида, соқоли яқинда олинган мармардай салқин ёноғида Розия мардона нафислик ва софлик сезди. Сатторни астойдил қувонтиролгани бунинг устига қўшилиб, Розиянинг қалбидаги бахтиёрлик туйғусини жуда ошириб юборди. Бу туйғу ҳаддан ташқари ширин эди Розиянинг эътироз қилгиси келди:

— Қизларнинг яхшисидан яхшироқ зод йўқ дедингизми?

— Ҳа.

— Менимча, бор.

— Ким?

— Буни тан олган йигитлар!

Розия Сатторнинг завқ қилиб кулишини кутган эди. Бироқ, Саттор жуда баланд бир чўққига чиқиб қолиб, йиқилиб кетишдан хавотирланган одамдай оғир энтикди-да:

— Қани энди шундай бўлса! — деди.

Шу пайт қирғоқ чироқлари ёнди. Анҳорда ҳалв ҳам чўмилиб юрган одамлар бор эди. Семиз бир киши сувни шалпиллатиб, Сатторларнинг олдидан қирғоққа чиқди. Сатторнинг хаёлига ҳам шунга ўхшаш кутилмаган бир нарса келди шекилли, у дарров қўлини Розиянинг елкасидан олди.

—Юринг, тинчроқ жой топайлик.

Стадион томондан келаётган шовқин Розияга энди эшитилди. Баланд мачталарга марвариддий терилган шода-шода прожекторлар ўткир нурларини пастга санчиб турар эди. Томошабинлар эса осмонни бошига кўтариб қийқирар, хуштак чалар эди. Бу галги наъра жуда узоқ давом этганига қараганда, тўп дарвозага кирган эди.

Розия Сатторга маъноли жилмайиб қаради У Сатторнинг футболга ниҳоятда ишқибоз эканини билар эди. Аммо Саттор ёнгинасида бўлаётган ҳаяжонли ўйин шовқинини ҳамон эшитмас, Розиянинг нозик бармоқларини бақувват панжаси билан авайлаб ушлаганича қирғоқ бўйлаб юқорилаб борар эди.

Чироқлар узоқда қолди. Тепада ой борлиги билинди. Бу ерда баланд қирғоқнинг баъзи жойлари жарга айланиб қолган. Жим-жит дарахтлар орасига қоронғида одам кам келади. Розия у ёққа боргиси келмай тўхтади.

— Нега тўхтадингиз, Розия? Ё маст-аласт чиқиб қолади деб қўрқяпсизми?

— Чиққанда ҳам, сиз ёнимда юрсангиз, мен ҳеч кимдан қўрқмайман.

Завқли ва эҳтиросли товуш билан айтилган бу сўзларда алоҳида бир ишонч бор эди. Саттор Розияни қўлидан ушлаганича секин тўхтатди, уни бағрига босгиси, эркалаб ўпгиси келди. Аммо кўз кўзга тушганда бунга журъат этолмай, қизни секин олдинга бошлади.

— Менинг ўзимдан қўрқмайсизми, Розия?

Розия Сатторнинг сезилар-сезилмас ҳаракатига ҳам бўйсуниб, у қаёққа бошласа, измига сўзсиз итоат этиб кетаётганини энди сезди. Саттор ҳозир истаса Розияни қўлларида чирпирак қилиб кўтариб кета олади. Агар Саттор ўзини қўйиб берса Розияни оловли ўпичларга кўмиб ташлай олади, нафасини қайтаргудай қучиб эркалай олади. Розия бунга монелик қилмаслигини билади, чунки қачондир бир вақт шундай бўлишини у ҳам истайди. У Сатторнинг севгисидан ўзини бахтиёр ҳис қилган сари ихтиёри қўлидан кетаётганини пайқади.

—Сиздан эмас,.. ўзимдан қўрқяпман!

— Нега энди?

— Билмайман,., — деди Розия юмшаган товуш билан: — Ихтиёрим қўлимдан кетиб қоляпти.

Бу — қизнинг муҳаббат изҳори эди...

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

МИЛЛИОНЛАР СПАРТАКИАДАСИ

СССР халқлари навбатдаги бешинчи спартакиадаси 1970—1971 йиллар давомида ўтказилади. Мамлакатимизда физкультура ва спорт ишларининг энг катта кўрик-байрами бўлажак спартакиада тўрт босқичда ўтади.

Бириччи босқич цехларда, синф ва факультетларда, кейин корхона, қурилиш, колхоз ва совхозларда, муассасаларда ўтса, иккинчиси район ва шаҳар жисмоний тарбия коллективлари команда аъзоларининг фаол иштирокида амалга оширилади.

Миллионлар иштирокида ўтадиган оммавий мусобақанинг учинчи босқичи область, ўлка, автоном ҳамда иттифоқдош республикалар, шунингдек, Москва ва Ленинград шаҳарларида бўлади. Ниҳоят охирги—ҳал қилувчи босқич 1971 йилнинг августида ғолиб командалар — энг кучлиларнинг байрами сифатида Москвада намойиш қилинади. Спартакиадани ўтказишдан мақсад—мамлакатимизда физкультура ва спорт ҳаракатини янада оммавийлаштириш, ривожлантиришдан иборат.

«ПАХТАКОР» АНДИЖОНДА

Пахтакорчилар Тошкент «Трактор» заводи спорт залида мавсумга тайёргарлик машқларини тугатдилар. Мамлакат чемпионатининг бу йил анча эрта — март ойида бошланиши, бунинг устига «Бойчечак» мусобақаларининг ўтказилмаслиги ҳар бир коллективдан очиқ майдонда тайёргарлик кўриб, мавсум бошланиши олдидан мумкин қадар бир неча командалар билан ўзаро куч синашни ва жанговар ҳолатда бўлишни тақозо қилади.

«Пахтакор» очиқ майдондаги машқларини Андижонда ўтказадиган бўлди. Команданинг у ерда пухта тайёргарлик кўриши билан бирга маҳаллий коллективлар ўртасида ўртоқлик учрашувлари ўтказиши ҳам кўзда тутилган.

Турли мамлакатларда

ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

◆ ГАВАНА. Революцияни ҳимоя қилиш комитети миллий раҳбарлигининг аъзоси, комитет пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Тереса Санчес ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолиятини чуқур ўрганиш — Ленин юбилейини нишонлаш соҳасидаги энг яхши ишимиз бўлади».

Комитетларда В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти ўрганилмоқда. Революцияни ҳимоя қилиш комитетининг миллий раҳбарлиги Куба Компартияси Марказий Комитетининг революцион пропаганда комиссияси билан биргаликда В. И. Ленин қисқача таржимаи ҳолини ва турли масалалар юзасидан Ленин фикрлари тўпламини нашр этди. Булар асосий қўлланма бўлиб хизмат қилмоқда.

Революцияни ҳимоя қилиш комитетлари, Ленинга бағишланган фотосуратлар, расмлар ва плакатлар виставкаларини уюштирмоқда.

Революцияни ҳимоя қилиш комитети миллий раҳбарлигининг органи — «Ҳамиша сергакмиз» журналида Ленин тўғрисидаги материаллар босиб чиқарилмоқда.

◆ БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасидаги В. И. Ленин асарлари ва жаҳон пролетариати йўлбошчисининг ҳаёти ҳамда фаолиятини тасвирловчи китоблар кўп нусхада нашр қилинмоқда. Республиканинг энг йирик «Диц-Ферлаг» нашриёти В. И. Ленин асарларини жами 12 миллион 300 минг нусхадан ошиқ босиб чиқарди. Ленин тўғрисида ёшлар учун мўлжалланган «Жаҳонни ўзгартирган ғоялар» китоби босмага тайёрланмоқда. Бу китобда В. И. Лениннинг энг муҳим асарлари тўғрисида гапирилади.

Германия Демократик Республикасидаги нашриётлар Совет давлатининг асосчиси туғилган куннинг 100 йиллигигача В. И. Ленин хатларидан иборат 10 томли ва В. И. Ленин асарларининг олти томини нашр этадилар.

◆ БУДАПЕШТ. Дьюла шаҳрида «Ленин ва революция» деган китоб виставкаси очилди. Виставкага қўйилган китоблар ишчилар ҳаракати улуғ йўлбошчисининг ҳаёти ва фаолиятини тўлиқ тасвирлайди. Экспонатлар орасида Ленин асарлари ва В. И. Ленин тўғрисидаги китоблар бор.

◆ БОГОТА. Колумбияда чиқариладиган ва Латин Америкасидаги барча мамлакатларда шуҳрат қозонган «Десарольо Индоамерикано» журнали сўнгги сонининг саксон саҳифасидан йигирма саҳифасини В. И. Ленинга бағишлади.

Журналда Совет давлатининг асосчиси тўғрисида бош мақола босилган. Лениннинг сиёсати ва экономика масалалари ҳақидаги гаплари келтирилган. Латин Америкасидаги таникли олимлар ва зиёлилар вакилларининг ленинизмнинг ҳозирги жаҳондаги аҳамияти ва унинг Латин Америкасидаги таъсири ҳақидаги мақолалари босиб чиқарилган. Жаҳон пролетариати йўлбошчисининг фотосуратлари ҳамда журнал директори Хосе Консэгра Колумбия — Совет маданий алоқалари институтида Ленин тўғрисида ўқиган лекциянинг тексти босилган. (ТАСС).

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ПАРИЖ. Испаниянинг Астурия вилоятидаги қарийб 22 минг кончининг забастовкаси икки ойдан бери давом этмоқда. Улар ўзларининг моддий аҳволлари ва меҳнат шароитлари яхшиланишини, ҳар йиллик коллектив шартномалар тузилишини, касаба союз ҳуқуқлари ва эркинлиги берилишини талаб этмоқдалар.

Шахтёрларнинг кураши корхона эгалари чўнтагига жиддий зарар етказиши мумкинлигидан қўрқаётган «Уноса» компаниясининг дирекцияси иш ташловчилар агарда ишга чиқмасалар уларга нисбатан «қаттиқроқ чоралар кўрамиз», деб таҳдид қилмоқда. «Юманите Диманш» газетасининг ёзишича, Астурия кончилари корхона эгаларининг дўқ-пўписаларига қарамай курашни давом эттирмоқдалар.

ПАРИЖ. Ларжантьер шаҳри (Ардеш департаменти) кончиларининг тўрт ҳафтадан бери давом этган забастовкаси муваффақиятли тугади. Иш ташловчилар иш ҳақининг оширилишини, иш ҳафтасининг қисқартирилишини, бетоб бўлиб қолган вақтда ойига иш ҳақининг 75 проценти тўланишини талаб қилдилар. Корхона эгалари ишчиларнинг ҳамма талабларини қондирдилар.

(ТАСС).

Бугун—Цейлон мустақиллиги куни

Цейлонда Коммунистик партия ташаббуси билан ташкил этилган «Атта» («Правда») газетасида жаҳон пролетариатининг доҳийсига бағишланган материаллар тез-тез босилиб туради. Суратда: редакция ходими Арнолис Аппухами «Атта» газетасининг янги чиққан сонини кўздан кечирмоқда.

В. ШЛАКЯБИН фотоси, (ТАСС).

*

МИЛЛИЙ БАЙРАМ

Бугун Цейлон халқи ўзининг миллий байрами — мустақиллик кунини нишонламоқда.

Цейлон ороли Ҳинд океанида, Ҳиндистон ярим оролининг жанубий чеккасида жойлашган. Цейлонликлар ўз мамлакатларини Ланка ороли деб аташади. Қадимий сингал тилида бу сўз «гўзал» маъносини англатади. Оролнинг ажойиб хушманзараси, ҳосилдор тупроғи ва бу тупроқда етишадиган чой ўсимлиги, каучук дарахти ва хурмолар айниқса диққатга сазовор. Бу зумрад орол ҳақидаги афсоналар ҳатто қадимги римликлар ва грекларни ҳам қизиқтирган эди. Цейлон тупроғининг сахийлиги, оролнинг Ҳинд океанида стратегик жиҳатдан жуда қулай жойлашганлиги бундан бир ярим минг йил муқаддам Цейлон бошига чексиз кулфатлар келтирди. Мамлакат чет эл босқинчилари томонидан бир неча бор оёқ ости қилинди. Португалияликлар, голландлар французлар, кейин эса инглизлар Цейлонга босқинчилик юришлари уюштириб, бу мамлакатнинг чексиз бойликларини таладилар.

Ниҳоят XIX асрнинг бошларига келиб инглизлар Цейлон халқи устидан ўз ҳукмронликларини ўрнатдилар. Оролнинг бойлиги океан ортига олиб кетилар. Цейлон эса қашшоқлик гирдобида кун кечирарди.

Босқинчилар орол энди абадий бизники бўлади деб ўйлар эдилар. Бироқ, тарих бу масалани бошқача ҳал қилди. 1948 йилнинг 4 февралида Цейлон пойтахти Коломбо шаҳри тепасида мустақил Цейлоннинг миллий байроғи кўтарилди. Цейлон халқи учун янги давр бошланди — мамлакат сиёсий озодликка эришди.

Мустақил миллий экономикани яратишда Цейлоннинг Совет Иттифоқи ва бошқа социализм мамлакатлари билан қилаётган ҳамкорлиги муҳим роль ўйнамоқда. 1957 йилнинг февралида СССР билан Цейлон ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилди. Совет Иттифоқининг иқтисодий ёрдами билан Келанияда шина заводи, Коломбода ун комбинати, металлургия заводи ва бошқалар қурилди. Совет мутахассисларининг ёрдамида шакарқамиши ва пахта етиштириш учун тўқайзорлардан анчагина жой ажратилиб, экила бошланди. Бизнинг мамлакатимиз Цейлонга миллий кадрлар етиштиришда ҳам ёрдам бермоқда.

Иқтисодий ҳамкорлик билан бир қаторда СССР ва Цейлон ўртасида маданий алоқалар ҳам муваффақиятли ривожланмоқда. Совет Иттифоқида Совет — Цейлон дўстлик жамиятининг тузилганлиги совет кишиларининг Цейлон халқи ҳаёти ва маданиятига бўлган қизиқиши, Цейлон билан дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни истаганликларининг ёрқин далилидир.

1968 йилда Ўзбекистонда ташкил этилган ана шу жамиятнинг республика бўлими ҳам совет кишиларини Цейлоннинг тарихи, экономикаси, маданияти ва ҳозирги ҳаёти билан таништириш йўлида катта ишлар қилмоқда.

Мамлакатларимиз халқлари ўртасида дўстлик ва маданий ҳамкорликни мустаҳкамлашда Цейлон — Совет дўстлиги лигасининг роли айниқса катта. Бу жамият ҳозирги кунда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб симпозиумлар, лекциялар, семинар ва кинофестиваллар ўтказмоқда.

Мустақил ва ёш Цейлон мамлакати олдида ҳали ҳал этилмаган проблемалар жуда кўп. Бутун совет кишилари қатори Ўзбекистон халқи ҳам дўст Цейлон халқининг миллий байрамини нишонлар экан, уларга миллий экономикани вужудга келтириш ва тараққиёт учун курашда катта муваффақиятлар тилайдилар.

Қ. ТУЛАГАНОВ,
чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти бўлим бошлиғи.

БОННИНГ ҚАРШИЛИГИ

БЕРЛИН, 2 февраль. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотига кўмаклашувчи немис уюшмасининг (Германия Демократик Республикаси) раиси профессор П. А. Штейнигер Германия Демократик Республикасининг радиоси орқали гапириб, Потсдам битимлари ҳар иккала Герман давлати учун катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди. Ғарбий Германия Потсдам конференциясининг қарорларини амалга оширишга очиқдан-очиқ қаршилик қилиб келаётган бўлса ҳам, деди П. А. Штейнигер, бу қарорлар Германия Демократик Республикасида изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Таниқли немис олими профессор И. Пек ҳам мана шу радио эшиттириш программасида гапириб, Ғарбий Германияда Потсдам битимларини амалга ошириш мутлақо зарурлигини уқтириб ўтди. Бу битимлар амалга оширилган тақдирдагина Германия империализми яъни инсоният бошига икки марта беҳисоб кулфатлар келтирган империализм жаҳонни яна уруш гирдобига солмаслиги учун шарт-шароит таъминланиши мумкин, деди профессор И. Пек.

М. Л. МИЛЬ ВАФОТ ЭТДИ

Таниқли совет авиаконструктори, 1943 йилдан бери КПСС аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, профессор, техника фанлари доктори, Ленин мукофоти ва Давлат мукофотининг лауреати Михаил Леонтьевич Миль оғир касалликдан сўнг 1970 йил 31 январда вафот этди.

Мамлакатимиз катта олим ва вертолетларнинг истеъдодли конструктори М. Л. Милдан жудо бўлди.

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

ЖОСУС БАЗА ТУГАТИЛДИ

Шу йилнинг 7 январида Пешовар яқинидаги Бадабера деган жойда (Ғарбий Покистон) собиқ Америка ҳарбий базаси устида Покистон байроғи кўтарилди. Шундай қилиб, бу ерда ўн йилдан ортиқ вақт ичида иш кўрган жосус база ёпилди.

Покистон ўз мустақиллигини қўлга киритганида унинг олдида инглиз мустамлакачилари мерос қилиб қолдириб кетган қатор мураккаб масалалар мавжуд эди. Эндигина юзага келган ёш давлатда хусусий маблағларнинг етишмаслиги, халқнинг ўта қашшоқлиги ва саводсизлиги ҳамда мамлакат ичидаги ўнг кучларнинг давлат сиёсатига кўрсатган таъсирлари империалистик мамлакатларнинг, айниқса АҚШнинг Осиёдаги реакцион ва агрессив мақсадларини амалга оширишда жуда қўл келди. Улар бу ёш давлатга ҳар томонлама таъсир кўрсатиб, уни ўз манфаатлари йўлида хизмат қилдира бошладилар. Америка Қўшма Штатлари эса «гўё унинг хавфсизлигини таъминлаш ниятида» Покистон территориясида бир қанча ҳарбий марказлар қуришга муваффақ бўлди. Чунончи 1959 йилнинг июль ойида АҚШ ва Покистон ўртасида битим имзоланиб, Пешовар яқинидаги база ўн йил муддат билан АҚШ га ижарага берилди. Битимда айтилишича агар у ёки бу томон базани тугатишга хоҳиш билдирса, уни муддат тугашидан бир йил олдин бир бирларига маълум қилишлари керак. Акс ҳолда битим ўз ўзидан яна ўн йил муддатга ўз кучида қолаверади.

Бурноғи йили Покистон ташқи ишлар министри Аршад Хусайн Равалпиндида Миллий мажлисда сўзга чиқиб, Покистон ҳукумати битимдаги шартга асосланиб, бу ҳарбий разведка ишларига мўлжалланган Америка базасининг 1969 йили июль ойида тугатилиши АҚШ ҳукуматига маълум қилинганини айтди ва бу қарор ҳамма мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш сиёсатига мувофиқ қабул қилинганини кўрсатиб ўтди. Табиийки, бу хабар Вашингтондаги раҳбар доираларга ёқмади. «Нью Йорк дейли ньюс» газетасининг ёзишича, Покистон ҳукуматининг янги қарори Америка нуфузига катта зарба бўлиб тушган. Шундай бўлса ҳам улар Бадабердаги базани қандай бўлмасин сақлаб қолиш учун жон-жаҳдлари билан уриндилар.

Покистоннинг бу қадами ва ташқи сиёсатни янада мустақилроқ юргизаётгани дунё жамоатчилиги учун янги ҳодиса эмас. Қўшма Штатларнинг бутун дунёда олиб бораётган босқинчилик сиёсати ва американикларнинг Покистондаги ҳатти-ҳаракатлари у ерда Америка Қўшма Штатларига қарши кайфиятнинг кучайишига олиб келди. Бундан олдин ҳам бу мамлакатда унинг бир неча ҳарбий база ва марказлари тугатилган эди.

Хўш, нима сабабдан Қўшма Штатларнинг раҳбар доиралари бу базанинг ижара муддатини узайтишга жон-жаҳдлари билан ёпишиб олдилар? Вашингтондагиларнинг фикрича, бу база Тинч океани районидаги ва Яқин Шарққа жойлашган алоқа станцияларини бир-бирлари билан боғлайдиган АҚШ нинг бутун дунё алоқа системасининг муҳим қисмидир. «Нью-Йорк таймс» газетасининг таъкидлашича, Совет Иттифоқи чегарасидан 240 километр узоқликда жойлашган ва мураккаб радио электрон аппаратлари билан жиҳозланган бу база ўн, ўн беш миллион доллар билан баҳоланади. У Покистонга қўшни мамлакатлардан, асосан Совет Иттифоқидан махфий хабарлар олиш учун мўлжалланган. Яна шу газетанинг берган хабарига қараганда, у Совет Иттифоқида ракеталар синашни кузатиш, радиотехник разведкага оид хабарларни йиғиш ва текшириш ҳамда Хитойда қурол соҳасида қилинаётган ишларни кузатиш ва Ҳиндистондан ҳарбий характерга эга бўлган хабарлар олиш учун хизмат қилади. Мингга яқин Америка ҳарбий хизматчилари ва мутахассислари бу ишлар билан шуғулланади.

Булардан ташқари, «Покистон таймс» газетасининг ёзишича, американиклар фақат қўшни мамлакатларга қарши жосуслик ишлари билан шуғулланибгина қолмасдан, балки покистонликларнинг ҳам ҳарбий линиясидан бериладиган хабарларни яширинча эшитадилар.

Илгарилари бу жосус база жуда ҳам махфий сақланар эди. Бироқ 1960 йил май ойида у ердан кўтарилган американик учувчи Пауэрс бошқарган «У-2» жосус самолётининг Совет Иттифоқи территорияси устида уриб туширилганлиги базани бутун дунёга фош қилиб қўйди.

Америка ҳукмрон доираларининг Осиё қитъасидаги босқинчилик сиёсатини амалга оширишда базанинг қанчалик муҳим роль ўйнаганини ушбу фактларнинг ўзиёқ кўрсатиб турибди.

Аммо, АҚШ томонидан Покистон ҳукуматига қилинган ҳар қандай дўқ, тазйиқ ва пўписалари ҳеч қандай иш бера олмади. Юқорида айтиб ўтганимиздек база тугатилди. Покистон халқи эса уни тугатиш ҳақидаги қарорни зўр қувонч билан қарши олди. «Покистон таймс» газетасининг ёзишича, Покистонда, Америка базасининг мавжудлиги мамлакат суверенитетига тамомила зиддир ва уни тугатиш ҳақидаги қарор Покистоннинг ҳамма мамлакатлар билан алоқаларини ривожлантиришга қаратилган сиёсатига мос бўлиб тушади.

Б. АСОМОВ.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

✦ НЕФТЬ ПАРФЮМЕРИЯСИ

Нефть маҳсулотлари гуллар билан муваффақиятли рақобатлаша олиши мумкин. Озарбайжон Фанлар академиясига қарашли нефть химиявий процесслар институтида синтез қилинган хушбўй моддаларни табиий гул ҳидидан ажратиб бўлмайди.

Олимлар хушбўй ишлаб чиқариш технологиясини вужудга келтиришга муваффақ бўлдилар. Бутуниттифоқ синтетик ва табиий хушбўй моддалар илмий-тадқиқот институти мутахассисларининг таърифига кўра, бу сунъий хушбўй модда нозик ҳидли атир тайёрлашда ишлатилувчи асосий модда бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Синтетик хушбўй моддаларнинг табиий хушбўй моддалар олдидаги фазилати шундаки, ортиқча харажат қилмай уларни тонна-тонналаб ишлаб чиқараверишмумкин. Бундай моддаларни нефтдан чиқариб олиш процесси жуда содда. Совун, кир ювиладиган порошоклар тайёрлашда сунъий хушбўй моддалардан кенг кўламда фойдаланилади.

И. УСЕЙНОВА. (ТАСС мухбири).

Боку.

✦ БАЛАНД ЧЎҚҚИДАГИ ЁДГОРЛИК

Арман археологлари Севан кўли яқинидаги Гегам тизма тоғининг чўққиларидан бирида циклопик шаклдаги бир қалъани топдилар. Денгиз юзидан 3300 метр чамаси баландликдаги бу ерда тарошланмаган тош териб кўтарилган қалин қалъа деворлари, мудофаа истеҳкомларининг қолдиқлари сақланиб қолган. Қалъа деворлари муайян геометрик шаклда бўлмай, тоғ чўққисининг периметри бўйича кўтарилган.

Мутахассисларнинг фикрига кўра қалъа милоддан илгари уч мингинчи йилда қурилган. Бу қадар баландликда топилган қалъа олимлар учун кутилмаган ҳодиса бўлди. У мамлакатимизда энг баланд тоғликдаги циклопик қалъадир.

Г. ГАЛУСТЯН. (ТАСС мухбири).

Ереван.

✦ ҚАДИМГИ ХАЛҚ КАЛЕНДАРИ

Ҳозирги вақтда қарийб йўқолиб кетган қадимги Угро-фин води халқи яна тилга олина бошлади. Води халқининг азалий одат ва эътиқодлари тўғрисида шу тилда сўзлагувчи сўнгги кишиларнинг ҳикоялари эстониялик угрофиншунос Пауль Аристэ тузган «води халқ календари»да эълон қилинди. Таниқли олим Нарва ва Ленинград яқинидаги қишлоқларда бўлган кишилардан шу ҳикоялар, қўшиқлар, афсоналарни қарийб 40 йил мобайнида ёзиб борди.

Ушбу халқ календарида нишонланадиган 55 кун бор. Тўпламда христианлар черкови билан алоқадор байрам билан бир қаторда моҳияти ва келиб чиқиши аллақачон унутилиб кетган одатлар ҳам ёзилган.

А. ФАВОРСКАЯ. (ТАСС мухбири).

Таллин.

АГРЕССОР ҲАДДИДАН ОШМОҚДА

ДАМАШҚ, 2 февраль. (ТАСС). Исроил ҳарбийлари Яқин Шарқдаги вазиятни тўхтовсиз мушкуллаштирмоқда.

Сурия Араб Республикаси қуролли кучлари вакилининг айтган гапига қараганда, кеча маҳаллий вақт билан соат ўндан 25 минут ўтганда Исроил ҳарбий ҳаво кучларининг бир группа самолёти Сурия Араб Республикасининг осмон чегарасини бузиб ўтган. Сурия осмон ҳужумидан мудофаа қисмларининг оччан ўти ва Сурия авиациясига дуч келган агрессор самолётлари келган жойларига қайтиб кетишга мажбур бўлганлар. Сурия қуролли кучларининг ўқи теккан душманнинг бир самолёти қулаб тушган.

Айни вақтда исроилликлар ўт очиш тўхтатилган чизиқда деярли бошдан-оёқ Сурия территориясини тўплардан, танклардан ва пулеметлардан ўққа тутганлар. Сурия томони жавоб ўти очган. Шиддатли отишма вақтида Сурия қуролли кучлари 2 та танкни сафдан чиқарганлар, душманнинг 15 солдатини ўлдирганлар ва жароҳатлантирганлар. Сурия ҳарбий вакилининг айтишича, отишма сал кам икки соат давом этган. Сурия томонидан уч киши ўлган ва икки киши жароҳатланган.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО
БУГУН

6.15 — Тонгги концерт, 8.25 — Эстрада куйлари, 9.30 — А. Берлин. «Брест қаҳрамонлари» поэмаси, 9.50 — «Юбилей йилининг катта пахтаси» деган суҳбат (тожикча), 10.10 — Совет композиторлари асарларидан концерт, 11.15 — «СССР, АҚШ ва Буюк Британия ҳукумати бошлиқлари Қрим (Ялта) конференцияси очилган куннинг 25 йиллиги олдидан» деган суҳбат, 11.30 — «Дилором» операсидан парчалар, 13.30 — Ж. Татлян куйлайди. 15.15 — «Шушенскоеда, Саян этакларида». Красноярск радиосининг эшиттириши (русча), 16.10 — «Ленин музика тинглайди», 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 18.00 — «Катта дўстнинг қўли» (русча), 18.10 — Замонавий рус қўшиқлари, 18.40 — Спорт эшиттириши (русча), 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — «Ўзбекистон ишчиси» радиожурнали, 20.30 — Саноат ходимлари учун концерт, 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт, 22.20 — Тожик куйлари, 22.40 — Шеърият кечаси, 23.15 — «Дам олиш соатида» деган концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ
БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент кўрсатади**, 18.00 Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.10 — «Юлдузча», 18.40—Ленин кутубхонаси, 18.55—Андижон шаҳар маданият уйи бадиий хаваскорларининг концерти. 19.35 — Телеянгиликлар, 19.45 — **Москва кўрсатувлари.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент кўрсатади.**

Рус тилида: 18.00 — Бадиий ҳаваскор болалар концерти. 18.40 —КИНОЛЕНИННОМА, 19.20 — Конькида фигурали учиш бўйича СССР чемпионати.

Ўзбек тилида: 20.00 — Телефильм. 20.50 — «ЗАМАНДАС» программаси 21.50 — **«Ўтмиш билан учрашув»** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент.** «БАЛАНДЛИК» (бадиий фильм) 21.30 — «Хайрли кеч» (фильм-концерт), 22.20 — **«Сталинград жанги саҳифалари»** (телефильмнинг 7-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4/II да **Спартак,** 5/II да **Ойжамол.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/II да **Олтинчи июль,** 5/II да **Олтинчи июль.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКА ТЕАТРИДА — 4/II да **Гавҳари шамчироқ,** 5/II да **Фарҳод ва Ширин.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА —4/II да **Баҳс,** 5/II да **Учинчи орзу.**

КИНО

Хавфли гастроллар — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

Гўзал маликам (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз 5 ва кеч 8 да), «ЧАЙКА» (кундуз соат 2 да).

Шахмат новелласи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Болаликнинг сўнгги кечаси — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Ўтган кунлар — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 4.40 минутда).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
4 ФЕВРАЛДА

ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ ВА ЁШ ИЖРОЧИЛАР ИШТИРОКИДА

КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

СССР халқ артисти, Давлат мукофотининг лауреати **ТАМАРАХОНИМ**

СССР халқ артисти, Давлат мукофотининг лауреати **Галия ИЗМАЙЛОВА**

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Ғулом АБДУРАҲМОНОВ, Қундуз МИРКАРИМОВА, Клара ЮСУПОВА;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Қувондиқ ИСКАНДАРОВ, Камтар ОТАБОЕВ, Вилоят ОҚИЛОВА, Мирза ТОҲИРОВ;

Солистлар: Алижон ҲАСАНОВ, Гулшод ОТАБОЕВА, Анвар РУСТАМОВ Ҳайрулла ЛУТФИЛЛАЕВ, Манзура МУМИНОВА, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА, Баҳодир ЗИЁМУҲАМЕДОВ;

ТУХТАСИН ЖАЛИЛОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ ОРКЕСТРИ

Оркестрнинг бадиий раҳбари ва бош дирижёри —Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **САИД АЛИЕВ**

Дирижёр — Аббос БАҲРОМОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Программани — ҒУЛОМ ТОЖИ-АЪЛОЕВ олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида эрталаб соат 11 дан сотилади.

ЎРТА ОСИЁ ЎРМОН ХЎЖАЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

1970 йил учун мутахассисликлар бўйича АСПИРАНТУРАГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

қатнаб ўқишга: ўрмон хўжалиги ишлари машиналари ва механизмлари, ўрмон экинлари, ўрмон уруғчилиги ва селекцияси, агролесомелиорация; **сиртқи ўқишга:** агрохимия ва ўрмончилик.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан сўнг бир ой.

Аризалар: Тошкент шаҳар, Калинин район, Дарҳан почта бўлимига юборилсин.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИНИНГ ФАБРИКА-ЗАВОД ШОГИРДЛИГИ МАКТАБИ

қуйидаги хунарларга ўргатиш учун 15 дан 20 ёшгача бўлган 7-11 синф ҳажмида маълумотли

ҚИЗЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

тўқувчи, йигирувчи, тўғриловчи, ўровчи ва калавачи.

Ўқиш муддати — 1 йилдан 1 йилу 3 ойгача.

Мактабга қабул қилинганлар бепул овқат, кийим-бош, ётоқхона билан таъминланадилар.

Комбинат қошида ишчи-ёшлар мактаби, политехника техникумининг филиали, кечки тўқимачилик институти мавжуд.

Киришда қуйидаги ҳужжатлар тақдим қилинади: паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, характеристика, 4-та фотосурат (3х4 см).

Мурожаат учун адрес: Тошкент Ф-100, Стаханов кўчаси, 46 уй (7,9, 11, 14 трамвайлар, 2, 6 троллейбусларнинг «Соцгородок» бекати). Телефон № 5-96-75.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИГА

ИНЖЕНЕРЛАР механиклар, электрчилар, резинкалар технологияси бўйича, пластмассалар технологияси бўйича; тоғ инженерлари. **ТЕХНОЛОГЛАР:** ўтга қарши ва керамика бўйича, қоришма материаллар бўйича; қора металларни қуйиш бўйича; министрликнинг марказий аппаратида ишлаш учун **катта бухгалтер-ревизорлар, ишчилар,** рудасиз, цементли, деворга ишлатиладиган материаллар саноат корхоналарида, «Сантехлит» заводига, том ёпиш учун ва гидроизоляция буюмлари, қурилиш материаллари ва пластмассадан буюмлар ясаш учун ишчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Глинка кўчаси, 3 уй. Телефон 5-11-54.

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОМЕХАНИКА ТЕХНИКУМИДА

1 МАРТДАН

4 ойлик тайёрлов курслари

ОЧИЛАДИ

Аризалар — 20 февралгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-41, Бабушкин кўчаси, 4-уй, 37 хона ва Тошкент шаҳар, Алятский кўчаси, 1 уй, 152 мактаб.

«Ташкентгеология» трестининг коллективи Олмалиқ геология-қидирув экспедициясининг бошлиғи «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган геолог» А. Шомансуровга отаси

Шофаттоҳ ШОМАНСУРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 334469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337604, Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451 Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347 Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162, Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон -48—85, Бухоро 3—31—42, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус —42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55, Гулистон — 22—09.